

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kunkirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber .15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsiooni juhataja J. Janusson

Sektsiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsiooni juhataja J. Kurkus

Sektsiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 14/15

Tallinn, 12. aprillil 1938

IV aastakäik

SISU:

	Lk.
PÕLLUMAJANDUS	
Tapamajade tegevus 1937. a.	270
Täiendavalt kevadisest põllutööriistade turust	274
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Tööstusettevõtteid ja töölolu 1. märtsil 1938.	274
Besti metsamüügi väljavaateid Saksas	278
Lühuudiseid	281
LAEVANDUS	
Tallinna sadam märtsis k. a.	281
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	283
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	282
Juustuturg	282
Peekoniturg	284
Tapaloomade ja lihaturg	284
Toornahkade turg	284
Kanamunaturg	284
Piimaturg	285
Teraviljaturg	285
Linaturg	286
Kartuliturg	286
Aedviljaturg	287
Kalaturg	287
Põllumajanduslik väljavedu	288

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaruanne 288

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Eestis kehtivad kaubandus- ning makseteõienda- mis-lepingud	289
Prantsuse majanduslik olukord 1938. a.	291
Austria majanduse liitamine saksa majandusse	292
Tekstiilkaasini müügikorraldus Poolas	292
Leedu linaseemneõli väljavedu	292
Valuutapreemiad Bulgaarias	293

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Activity of Slaughterhouses in 1937	270
The Prices of Agricultural Implements (Supple- mentary Data)	274
INDUSTRY AND TRADE	
Industrial Enterprises, and Employment on March 1, 1938	274
Prospects for Estonian Timber Sales in Germany	278
Sundry Information	281
SHIPPING	
Tallinn Harbour in March, 1938	181
PRICES	
Prices and Quotations	283
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	282
Cheese Market	282
Bacon Market	282
Cattle and Meat Market	284
Rawhide Market	284
Egg Market	284
Milk Market	285
Grain Market	285
Flax Market	286
Potato Market	286
Vegetable Market	287
Fish Market	287
Exports of Agricultural Products	288

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 288

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Trade and Clearing Agreements Valid in Estonia	289
French Economic Situation in 1938	291
Jointure of Austrian Economy into that of Germany	292
Selling Regulations of Textile Caseine in Poland	292
Export of Lithuanian Linseed Oil	292
Premiums of Foreign Currency in Bulgaria	293

Järgmine Majandusteade nr. ilmub 26. aprillil.

PÖLLUMAJANDUS

TAPAMAJADE TEGEVUS 1937. A. — ACTIVITY OF SLAUGHTERHOUSES IN 1937.

P. Kind.

Tegevuse areng. Development of Activity.

Tapamaju ja lihajärelevaatusasutisi tegutses m. a. 33, sellest 14 toimis tapetult järelevaatusesele toodud loomade liha-kontrolli, ja 16 tapamaja, kus tapeti loomi ja kontrolliti ka järelevaatusesele toodud tapetud loomade liha. Tegutsevaist tapamajadest tegutses kolm eksporttapamajadena, kus toimiti ainult loomade tapmisi, kuna väljaspoolt ei toodud sinna tapetud loomi lihajärelevaatusamiseks.

Eksporttapamajade tegevuses oli m. a. pöördelise tähtsusega. Varem oli iga eksporttapamaja ülalpidajaks ja omanikuks vastav ühing. Iga eksporttamaja korraldas ka ise oma toodete müüki välismaale omaette, oigugi et tapamaja ühingute vahel oli kutsutud ellu ühine mitügikeskus. Tapamajade ühingute omavaheline võistlus ei piirdunud viimasel ajal enam siseturuga, vaid kandus ka välisurugudele, mis kahjustas meie peekonituru soodsat arengut. Et tuua asjasse lahendust, tapamajade ühingud senisel kujul likvideeriti ja eksporttapamajade tegevuse koordineerimine ja peekonituru korraldamine anti vastasutatud ühingu „Eesti Lihaekspor-di“ kätte. Senini tegutsenud eksporttapamajad jäid kõik edasi tegutsema uue ühingu korraldusel, nii et muudatusi tapamajade arvus sõltuvalt ümberkorraldusest ei tekkinud. Eksporttapamajadest tegutsesid lihaeksport-dile üleminekul Tallinna Lasnamäe ja Kopli tapamaja, Tartus Tartu eksporttapamaja ja Võhmas Võhma eksporttapamaja. Tapa eksporttapamaja seisis tegevusetult ja jäi seisma ka peale Lihaeksportdile üleminekut.

Tapamajade tegevuses võis m. a. panna tähele väikest läbikäikude vähenemist. Läbikäikude tagasimineku ilmnnes kõigi lihaliiikide juures. Tapamajade läbikäigu vähenemist põhjustasid suurem elussigade müük ja ka muude loomade väiksem tapmine kui e. a. Tapamajade läbikäik võrreldes e. a.-ga vähenes 7% ja läbikäigu vähenemine ilmnnes kõigi tähtsamate lihaliiikide läbikäigus. Tapamajade läbikäikude vähenemisel avaldas kõige tunduvalt mõju sealihha läbikäigu vähenemine. Sealihha läbikäik tapamajadest võrreldes e. a.-ga vähenes 11%; et aga sealihha osatähtsus tapamajade läbikäigus on suurim muist lihaliiigest, on tema mõju üld-läbikäigule väga tundu. Sealihhaläbikäik oli tapamajade üldläbikäigust 41%. Sama suurt tagasiminekut läbikäigus näitas ka vasikalihha. Vasikalihha-läbikäik 1936. a. oli 65 638 kv ja 1937. a. 58 623 kv., s. o. 11% väiksem kui aasta varem. Vasikalihha-läbikäigu osatähtsus tapamajade läbikäigust oli 18%. Veiselihha- ja lambalihhaläbikäik oli enam-vähem sama suur nagu aasta varemgi, kuid ka siin võib märkida 1% läbikäiguvähene-mist.

Tapamajade läbikäigud loomaliikide järgi. Output of Slaughterhouses by Meat Specification

Suuremat osatähtsust tapamajade läbikäigus omavad sead. Tapamajade liha üld-

läbikäik m. a. oli 333 976 kv ja sellest oli sealihhaläbikäik 137 433 kv ehk 41%, veiselihha — 107 680 kv ehk 32%, vasikalihha — 58 623 kv ehk 18%, lambalihha — 29 588 kv ehk ligi 9% ja hobuseliha — 651, kv ehk väiksem kui 1%. Lihaliiikide läbikäigus aas-

Tapamajade ja lihajärelevaatusasutiste aastane läbikäik kv.

Annual Passage of Meat Through Slaughterhouses and Controls, in Quint.

	Veiselihha Beef	Vasikalihha Veal	Lambalihha Mutton	Sealihha Pork	Hobuseliha Horse-Meat	Kokku Total
1937	107 680,3	58 623,4	29 588,1	137 433,1	651,1	333 976,0
1936	109 185,6	65 638,4	30 000,9	154 771,9	96,7	359 673,5
1935	91 169,7	49 120,4	21 630,1	136 520,3	37,5	358 478,5
1934	90 493,8	48 699,4	25 537,6	148 626,0	31,2	319 438,0
1933	104 115,9	48 629,8	25 545,0	142 712,3	58,2	316 058,8
1932	88 273,6	38 237,0	22 277,2	168 086,8	60,8	311 934,9
1931	76 526,8	41 827,4	18 942,3	147 207,1	534,6	285 038,7
1930	78 089,5	42 740,0	18 982,0	97 776,5	1 498,4	239 081,4
1929	83 979,5	40 688,2	15 779,3	88 452,3	734,3	229 638,6
1928	104 388,9	40 608,6	21 908,1	109 054,9	128,7	276 064,1

tate järgi ei ole suuri muudatusi, kuna sea-liha osatähtsus tapamajade läbikäigus omab juba aastaid esikohata, läbikäigu suuruselt järgnevad sellele veise-, vasika-, lamba- ja hobuseliha-läbikäigud. Hobuseliha-läbikäik tapamajadest on aga koguni väike.

Tapamajade üldläbikäik viimasel aastakümnel on arenenud tõususuunas. 1928. a. oli tapamajade läbikäik 276 064 kv, sealte peale on see arenenud kord tõustes, kord langedes tõususuunas, olles m. a. 21% suurem kui 10 aasta eest. Tapamajade läbikäigus suurema osatähtsusega on tapamajades tapetud loomade liha, kuna tapetult järelevaatusel toodud loomade lihakogus on tunduvalt väiksem. Tapamajades tapetud loomade lihakogus oli m. a. 212 593 kv, s. o. 64% tapamajade üldläbikäigust, ja tapetult järelevaatusel toodud loomade lihakogus — 121 383 kv ehk 36% tapamajade üldläbikäigust.

Sealihaläbikäiku suurendavad tunduvalt eksporttapamajad, milliste läbikäigus on sea-lihal määrav osatähtsus. Tapamajades tapetud sigade liha kogukaal oli m. a. 71 195 kv, mis kogusest langes eksporttapamajade läbikäikude arvele 53 007 kv ehk 74% tapamajades tapetud sigade liha kogukaalust. Tapamajadesse tapetult järelevaatusel toodud sigade lihakaal oli m. a. 66 238 kv, s. o. rohkem kui pool tapamajadesse järelevaatusel toodud liha kogukaalust. Tapamajades tapeti m. a. 79 084 siga e. a. 100 458 sea vastu, s. o. 21% väiksem kui aasta varem. Tapamajadesse toodi tapetult järelevaatusel 69 519 siga. Võrreldes tapamajades tapetud ja tapetult järelevaatusel toodud sigade arvu muutusi viimase 10 a. jooksul võib märkida, et tapamajades tapetud sigade arv viimase 10 a. jooksul on suurenenud 42%, kuna tapetult järelevaatusel toodud sigade arv on viimase 10 a. jooksul suurenenud ainult 2%. Siinjuures võib märkida, et tapamajades tapetud sigade arv on allunud suuremale muudatusile aasta-aastalt kui tapetult tapamajadesse järelevaatusel toodud sigade arv. Tapamajades tapetud sigade arv oli väiksem 1930. a. — 36 247 a, suurim 1935. a. — 135 411 siga, seega on kõikumine madalama ja suurema arvu vahel

võrdlemisi suur. Tapamajadesse tapetult järelevaatusel toodud sigade arv oli madalaim viimasel aastakümnel — 1929. a. 59 156 siga ja suurim 1932. a. — 80 579 siga. Tapamajadesse tapetult järelevaatusel toodud sigade arvu kõikumised üksikute aastate vahel on seega palju väiksemad kui tapamajades tapetud sigade arvu juures. Sealihaläbikäik tapamajadest läbi aasta ei toimu ühtlaselt, vaid kord suuremate, kord väiksemate muutustega. Tapamajades tapetud sigade arvus kuude järgi ei ole nii suuri muudatusi nagu tapetult tapamajadesse järelevaatusel toodud sigade arvus. Tapamajades tapetud sigade arv oli suurim m. a. sept. — 9 176 siga ehk 11,6% aasta jooksul tapetud sigade arvust. Tapamajades tapetud sigade lihakaal oli sept. 8 038 kv ehk 11,3% tapamajades tapetud sigade liha kogukaalust. Tapamajades tapetud kui ka tapetult järelevaatusel toodud sigade arv on tavaliselt suurem sügis-kuul ja aasta lõpul, kuna suvekuul langeb ta madalaimale. Nõnda võis ka m. a. panna tähele suuremat sigade tapmist sügis-kuul tapamajades. Juulis ja aug. oli tapamajades tapetud sigade arv madalaim. Juulis tapeti tapamajades 4 808 siga ehk 6,1% ja aug. 5 400 siga ehk 6,8% aasta jooksul tapetud sigade koguarvust. Tapamajadesse tapetult järelevaatusel toodud sigade arv tõusis kõrgeimale dets. M. a. dets. toodi tapamajadesse tapetult järelevaatusel 10 345 siga ehk 14,9% nende koguarvust. Suvekuul on tapetult järelevaatusel toodud sigade arv väiksem; nii toodi aug. 3029 siga ehk 4,4%, juulis — 3 510 siga ehk 5,0%, juunis — 4 120 siga ehk 5,9% nende koguarvust. Tapamajades on tapmine kuu-kuult enam ühtlane, kuna tapetult järelevaatusel toodud sigade arv allub palju suuremale kõikumisele. Tapamajades tapetud sigade arv oli väikseimast kuu läbikäigust suurimani 90%, kuna tapetult järelevaatusel toodud sigade arvus kuude järgi vähe väikseima ja suurima läbikäigu vahel tõusis 239%-le. Kõikumine sea-lihaläbikäigus tapamajadest sõltub väga palju sigade nuumamiskäigust talumais. Sigade nuumamine algab stigisel uue lõikuse kättesaamisel, siis hakkab ka sigu tulema tapamajadesse järjest enam. Nuumamine toi-

mub peagu talve läbi ja jääb kordkorralt väiksemaks kevade poole. Suveks on suurem nuumamisajajärk läbi ja seetõttu näeme ka suvel väiksem sealihaläbikäike tapamajadest.

Veiselihaläbikäik vasikalihata oli m. a. 107 680 kv ehk 32% tapamajade liha üldläbikäigust. Veiselihaläbikäik tapamajadest koosneb suures enamuses tapamajades tapetud veiste lihast, kuna tapetult järelevaatusele toodud veiselihakaal on väikese osatähtsusega. Tapamajades tapetud veiste lihakaal oli 99.274 kv, moodustades seega 92% veiseliha üldläbikäigust tapamajadest; tapetult järelevaatusele toodud veiseliha kaal oli ainult 8% veiseliha üldläbikäigust. Veiselihaläbikäigus tapamajades kuude järgi ei ole suuri erinevusi. Tapamajades tapetud veiste arv oli m. a. suurim — 5 471 ehk 10,0% nende aastastest läbikäigust tapamajadest. Väikseim oli veiste läbikäik tapamajadest mais — 3632 ehk 6,6%. Tapamajades tapetud veiste läbikäiges kuude järgi selgub, et kõikumine tapetud veiste arvu järgi madalseisust kõrgseisuni tõuseb 50%-le, seega tunduvalt väiksem kui sigadel. Tapetult järelevaatusele toodud veiseliha kaal oli ka tunduvalt ühtlasem kui sealihaläbikäik kuude järgi. Tapetult järelevaatusele toodud veiselihakogus oli suurim sept. — 823 kv ehk 9,8% aastastest läbikäigust ja väikseim juunis — 592 kv ehk 7,0% aastastest läbikäigust. Järelevaatusele toodud veiselihakoguste kõikumine kuu-kuult oli veelgi väiksem kui tapamajades tapetud veiste lihakoguste kõikumine. Järelevaatusele toodud veiselihakogused madalseisust kõrgseisuni näitasid 39%-st vahet.

Vasikalihaläbikäik tapamajadest allub suuremale muutusile kui loetletud lihalihkiidel. Vasikalihaläbikäik tapamajadest oli 58 623 kv ehk 18% tapamajade liha üldläbikäigust. Tapetult tapamajadesse järelevaatusele toodud vasikalihakogus oli suurem kui tapamajades tapetud vasikate lihakogus. Tapamajades tapeti m. a. jooksul 55 295 vasikat ja neist saadud lihakaal tõusis 22 118 kv-le ehk 38% vasikalihha üldläbikäigust. Tapetult tapamajadesse järelevaatusele toodud vasikate arv oli 91 263 ja nende lihakaal tõusis 36 505 kv-le, s. o. 62% vasikalihha-

läbikäigust tapamajadest. Vasikalihaläbikäik tapamajadest kuude järgi on väga erinev, suurimaks kujunes vasikalihaläbikäik tapamajadest kevadkuul märtsis ja apr. ja väikseimaks — sügiskuil sept. ja okt. Vasikalihaläbikäik tapamajadest oli märtsis 9 653 kv ehk ca 17%, apr. 7 974 kv ehk ca 14% vasikalihha üldläbikäigust, sept. — 1931 kv ehk 3% ja okt. — 1 813 kv ehk 3% vasikalihha üldläbikäigust. Kõikumine vasikalihha üldläbikäikudes on seega ca viiekordne. Vasikalihaläbikäikude suur kõikumine on tingitud vasikate sündimisajast, mis on rõhvas enamuses koondunud kevadkuule. Müügivasikate pidamine ei ole pikemat aega otstarbekas ja seetõttu müüakse neid ka esimeste päevade ja nädalate jooksul pärast nende sündi, mis tingib suuri vasikate läbikäike tapamajadest kevadkuul.

Lambalihaläbikäik tapamajadest allub samuti nagu vasikalihalgi suurile kõikumisele kuude järgi. Lambalihha-läbikäik tapamajadest 1937. a. jooksul oli 29 588 kv ehk 9% tapamajade üldläbikäigust. Lambalihha-läbikäigus tähtsam osa langeb tapamajades tapetud lammaste arvele, kuna tapetult järelevaatusele toodud lammaste lihakaal on tunduvalt väiksem. Tapamajades tapetud lammaste lihakaal oli m. a. 19 359 kv, s. o. 65% lambalihha koguläbikäigust ja tapamajadesse tapetult järelevaatusele toodud lammaste lihakaal oli 10 229 kv ehk 35% lambalihha koguläbikäigust. Lammaste tapmishooaeg langeb sügiskuuile ja on väikseim kesktaasel. Tapamajades tapetud lammaste liha kogukaal kuude järgi oli m. a. väikseim veebr. — 539 kv. ehk 2,8% aastastest läbikäigust. Tapetult järelevaatusele toodud lammaste lihakaal oli madalaim mais — 154 kv ehk 1,5% aastastest läbikäigust. Kõrgeimale tõusis tapamajades tapetud lammaste liha kogukaal okt. — 3 010 kv ehk 19,2% aastastest läbikäigust. Tapetult tapamajadesse järelevaatusele toodud lammaste lihakaal osutus samuti okt. suurimaks — 2 059 kv ehk 20,1% aastastest läbikäigust.

Lihaläbikäigus võib märkida teatud sesoonsust. Madalaim oli tapamajade läbikäik kesksuvel juulis — 23 437 kv ehk 7% tapamajade aastastest läbikäigust, sealt

peale hakkab lüübikääk tõusma. M. a. tõusis tapamajade lüübikääk suurema lammaste tapmise tõttu järsku sept., okt. näitas pisut langust ja tõusis siis järkjärgult aasta lõpuni. Jaan. peale näitasid tapamajade lüübikäägid langust vasikate tapmishooaja alguseni. Vasikate tapmishooajal — märtsis — tõusis tapamajade lüübikääk kõrgemale kui ühelgi teisel kuul aasta jooksul — 32 539 kv-le ehk 9,8% aastastest lüübikäägist. Hiljem langesid lüübikäägid taas ja see kestis juulini, mil tapamajade lüübikäägid olid miinimumis.

Suuremaid tapamaju. Tegutsevaid tapamaju võib liigitada 3 liiki: esiteks linnatapamajad, milliste ülesandeks on loomade tapmine ja tapetult järelevaatusele toodud loomade liha järelevaatus. Teise liigi moodustavad lihajärelevaatusasutised, kus loomi ei tapeta, vaid teostatakse ainult tapetult järelevaatusel toodud loomade liha üle tervishoiulist järelevalvet. Kolmanda liigi moodustavad eksporttapamajad, kus valmistatakse peamiselt eksportsaadusi. Tapamajade ja lihajärelevaatusasutiste ülesandeks on linnade ja alevite varustamine tervishoiunõudeile vastava lihaga. Sõltuvalt ülesandest on kujunenud seisund, mida suurem keskus, kus tapamaja asub, seda suurem on ka tema lüübikääk. Tallinn kui suurima rahvaarvuga linn omab ka suurima lüübikääguga tapamaja. Tallinna linna tapamaja lüübikääk tõusis m. a. 114 441 kv-le e. a. 106 800 kv vastu, suurenedes seega 7%. Tapetult järelevaatusel toodud lihakaal ületas pisut tapamajas tapetud loomade lihakaalu. Tapamajades tapetud loomade lihakaal oli 55 291 kv ja tapetult järelevaatusel toodud loomade lihakaal — 59 150 kv. Tallinna linna tapamaja lüübikäägis omab esikohta veiseliha. Veiselihalüübikääk oli 42 729 kv ehk 37% lüübikäägist. Suurem osa veiselihalüübikäägist oli tapamajades tapetud — 42 297 kv ehk 99% veiseliha üldlüübikäägist. Veiselihalüübikäägule järgnes suuruselt sealihalüübikääk — 34 037 kv. Sealihalüübikäägis on tähtsam osa tapetult järelevaatusel toodud lihal, kuna seda oli 29 178 kv ehk 86% sealihalüübikäägist. Lüübikäägu suuruselt järgnes sealihale vasikaliha 26 180 kv-ga, s. o. 23% Tallinna linna tapamaja lüübikäägist. Ka

vasikalihalüübikäägis on suurem osatähtsus tapetult järelevaatusel toodud vasikate lihal, mida oli 24 508 kv ehk 94% vasikaliha üldlüübikäägist. Lambalihalüübikääk oli 11 043 kv ehk 10% üldlüübikäägist. Lambaliha lüübikäägist saadi 6010 kv tapamajades tapetud loomadelt ja 5033 kv tapetult järelevaatusel toodud loomadest.

Lüübikäägu suuruselt järgnes Tallinna linna tapamajale Tartu linna tapamaja, millise lüübikääk oli m. a. 44 417 kv e. a. 43 411 kv vastu, s. o. 2% suurem. Tartu linna tapamaja lüübikäägis vastupidiselt Tallinna linna tapamaja omale oli tapamajas tapetud loomade lihakaal suurem kui tapetult järelevaatusel toodud loomade lihakaal. Tartu linna tapamajas tapetud loomade lihakaal oli 23 211 kv ja tapetult järelevaatusel toodud loomade lihakaal — 21 206 kv. Tartu linna tapamaja lüübikäägis oli suurim osatähtsus sealihale, mille lüübikääk tõusis 15 374 kv-le ehk 35% üldlüübikäägist. Veiselihalüübikääk oli 14 404 kv ehk 32% üldlüübikäägist, vasikalihalüübikääk — 10 228 kv ehk 23% ja lambalihalüübikääk 4 342 kv ehk 10% üldlüübikäägist.

Lüübikäägu suuruselt järgnevad neile kahele suuremale linnatapamajale eksporttapamajad. Eksporttapamajadest oli suurima lüübikäägu üh. „Lihaeakspordi“ Tartu tapamaja 22 426 kv, peagu sama suure lüübikääguga oli Võhma tapamaja, mille lüübikääk oli 22 183 kv. Väiksema lüübikääguga nimetatud kahest eksporttapamajast oli Tallinna tapamaja, mille lüübikääk oli 20 693 kv. Tunduvalt väiksema lüübikääguga oli Kopli eksporttapamaja — 15 228 kv. Eksporttapamajade lüübikäägis omab tähtsamat kohta sealihale, mille lüübikääk tõusis 53 247 kv ehk 59% eksporttapamajade üldlüübikäägist. Arvates välja Kopli eksporttapamaja lüübikäägu, sest seal ei tapetud sigu, moodustas sealihalüübikääk nende eksporttapamajade lüübikäägist, kus tapeti sigu, 82%. Eksporttapamajadest oli veiste tapmine suurim Kopli tapamajas, kuna sigu seal ei tapetud. Kopli tapamaja lüübikäägist oli 12 291 kv. veiseliha ehk 81%.

Peale nimetatud 2 linnatapamaja ja 4 eksporttapamaja on teiste tapamajade lüübikäägid üksikult kõik väiksemad. Pärnu ja

Narva tapamajas ületavad läbikäigud siiski 10 000 kv, kuid teised läbikäigud on väiksemad.

Kokkuvõttes võib tähendada, et tapamajade läbikäikudes valitseb viimasel aastakümnel tõusutendents, olugi et viimase

vaatlusaasta läbikäik võrreldes eelmisega ei näidanud suurenemist. Üldiselt valitseb tendents, et lihajärelevaatusasutiste tegevus laieneb järjest, kuna tervishoiulist kontrolli liha üle laiendatakse järjest.

TÄIENDAVALT KEVADISEST PÖLLUTÖÖRIISTADE TURUST.

THE PRICES OF AGRICULTURAL IMPLEMENTS (SUPPLEMENTARY DATA).

Arvestades ühelt poolt kevadise põllutööriistade hinnatõusu ja teisalt põllumehed e. a. tasemele jäänud või isegi pisut nõrgemenud sissetulekuid, alandasid meie põllutööriistade valmistamise alal tegelevad tehased (a.-s. Fr. Krull, ETK j. t.) neil päevil juba varemväljakuulutatud hindu neil artiklil, millised kuuluvad harimisriistadest kõige hädavajalikumate hulka. Ettevõetud hinnalandamist oli võimalik tehaseil viia läbi enne maailmaturul esinenud toormaterjalihinna kallinemist sisseostetud tagavarade arvel. Nii on hinnas langenud vedruäkked 5%, kusjuures praegune hind on 5 piiga äkkel kr. 32.30, 7 piiga äkkel — kr. 38.95 ja 9 piiga äkkel — kr. 44.65. Vaatamata vabrikute poolt ettevõetud hinnaalandamisele, ületab siiski praegune hind m. a. 5-piilisel äkkel ligi 20%, 7-piilisel 18% ja 9-piilisel 14%.

Kuna reaskülvimasinaist tõusid tänavu õige tunduvalt Rootsi päritoluga masinate hinnad ja ületasid kõik meie turul olevate masinate hinnataseme, näis teiste maade masinatega võrreldes suure hinnavahe tõttu kujunevat olukord, kus oleks langenud tunduvalt rootsi masinate läbimüük. Et läbimüüki hoida eelmiste aastate tasemel, lasksid rootsi vabrikud reaskülvimasinate hinna ca 10% alla varemväljakuulutatud hinnast, mis mõjub ka samaulatustlikult meil kauplustes väljamüügihindadele.

Rootsi vabrikute masinatega kauplevad meil a.-s. „Estakland“, Tallinna Majandusühisus j. t.

Meie tehaseis valmistatud põllutööriistade üksikosade hinnad on toodud eelmises „Majandusteated“ numbris. Üksikosade hindade võrdlemisel aasta tagasi oleva tasemega on sattunud kirjutusse viga. Nimelt ületab praegune hind poolvalmis-adrateral 5 s. ehk 10% m. a. ja tõuseb 55 s. kg, kuna valmisteterade hind on tõusnud 15—17%. Nii maksab praegu aukudeta valmistera sõltuvalt adratüübist 70—75 s. kg. Aukudega terade hind on 3 s. kg kallim samaaegselt aukudeta terade hinnast. Hariiikrust terasest adrahõlma hinnatõus on ühtlane terade hinnatõusuga, s. o. 15—17%. Samuti on ka adrahõlmade hind ühtlane valmisteterade hinnaga ja kõigub sõltuvalt adratüübist 70—78 s. kg. Soomusterasest valmistatud hõlma hinnakallinemine on väiksem ja praegune hind — kr. 1.35 kg. — ületab mullukevadise 15 s. ehk 13%.

Kuigi praegune atrade hind ületab mullukevadise taseme sõltuvalt atrade liigist 10—20%, on tegelik hinnatõus siiski tunduvalt väiksem ja kõigub ca 13%. Nagu teatab a.-s. Fr. Krull'i tehas, valmistatakse k. a. nende tehases kõik adrad lihvitud ja poleeritud hõlmadega, kuna m. a. lasti välja lihtterasest hõlmadega atru toore hõlmapinnaga. Seega on tänavused adrad vastupidavuselt paremad ja arvestades viimast asjaolu ei ole tegelik hinnakallinemine nii suur, nagu selgub mullukevadiste hindadega võrdlemisel.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSETTEVÕTTED JA TÖÖLOLUD 1. MÄRTSIL 1938.

INDUSTRIAL ENTERPRISES, AND EMPLOYMENT ON MARCH, 1, 1938.

Tööstustegevuse veebr. kokkuvõttest, arvatud kaasa ehituse alal tegutsevad ette-

võtted, nähtub ettevõtete ja töötajate arvu tõusu, vaatamata sellele, et mõned tööstus-

harud võrreldes eelmise kuuga vähendasid töötajate arvu. Ülevaate tööstusettevõtete arvu suurenemise ja kahanemise kohta k. a. 1. III võrreldes eelmise kuu ja möödunud aastate sama ajaga saame järgmisist arvudest:

Tööstusettevõtete juurdekasv või kahanemine 1. III 1938 (+ —):

Võrreldes	Suurtööstus	Keskööstus	Kokku
1. II 38	+ 8	+ 19	+ 27
1. III 37	+ 57	- 14	+ 43
1. III 36	+105	+110	+215
1. III 33	+162	+411	+573
1. III 29	+149	+476	+625

Hooaja kättejõudmise tõttu suurenes veebr. ettevõtete arv suurtööstuses (20 ja enam töölisega ettevõtte) saeveskite alal 4 ja riievalmistamise alal 4 ettevõtte võrra, ning keskööstuses (5—19 töölisega ettevõtte) samul aladel vastavalt 13 ja 8, kuna hooaja möödumisel vähenes piiritusvabrikute arv 10 võrra võrreldes eelmise kuuga. Kõigis teisis tööstusharudes olid ettevõtete arvu muutused väiksemad.

Rööbiti ettevõtete arvu suurenemise või kahanemisega on kujunenud ka töötajate arv tööstuses.

Töötajate arv suur- ja Suurenemine võrreldes keskööstuses k. a. 1. III

1. III 38	54 012	—
1. II 38	53 804	+ 208
1. III 37	51 299	+ 2 718
1. III 36	44 937	+ 9 075
1. III 33	29 975	+24 037
1. III 29	37 121	+18 891

Töötajate arv tööstuses suurenes k. a. veebr. ca 208 isiku võrra võrreldes eelmise kuuga. Kuid võrreldes eelmiste aastate sama aja seisuga on töömahu suurenemine k. a. 1. III küllaltki suur.

Murdude ja kaevanduste rühmas tegeles 1. III k. a. suurtööstuses 4481 töötajat, mis on väiksem eelmisest kuust 134 isikut ehk 2,9%, kuid suurem 1937. a. sama aja seisust 578 töötajat ehk 14,8%. Tegevuse vähenemine toimus peamiselt turbatööstuses ja põlevkivikaevandusis. Võrreldes eelmise kuuga vähenes töötajate arv turbatööstuses 11,7% põlevkivikaevandusis 2,0%. Kuid võrreldes m. a. sama kuuga on suurenemine neil aladel vastavalt 106 isikut ehk 22,7% ja 457 töötajat ehk 13,6%.

Mineraalide töötlemise alal on

suurtööstuses töötajate arv suurem eelmisest kuust 177 isikut ehk 10,1% ja m. a. sama aja seisust — 359 isikut ehk 22,9%. Tsemendi-, lubja- ja kipsitööstuses tõusis töömaht 3,2%, savi- ja keraamikatööstuses — 5,0% ning klaasitööstuses — 135 isikut ehk 20,8% võrreldes eelmise kuuga, kuma suurenemine võrreldes m. a. sama ajaga on neil aladel vastavalt 20,2%, 49,8% ja 15,0%.

Metallitööstuses vähenes töömaht k. a. veebr. 88 isikut ehk 1,3% võrreldes eelmise kuuga, kuid ületab m. a. sama kuu 676 isikut ehk 11,6%. Metallitööstuse erialadest osutub väikest töömahutõusu laevaehitus — 3,4%, mehaanika- ja lukusepatöökojad — 4,9% ning mitmesuguste metalliesemete valmistamise alal — 1,4% võrreldes eelmise kuuga; kuid võrreldes m. a. sama kuuga on töömahutõus neil aladel vastavalt 18,7%, 7,1%, 67,7% ja 14,0%. Tagasiminekut võis märkida veebr. masinaehituse alal — 5,2% ja elektriaparaatide valmistamise alal — 1,3% võrreldes eelmise kuuga. Kuid võrreldes 1937. a. sama ajaga on töötajate suurenemine elektriaparaatide valmistamise alal 55,9%, kuna masinaehituse alal on vähenemine k. a. võrreldes m. a. 2,6%.

Keemiatööstuses tegeles 1. III k. a. 2524 töötajat, mis on madalam eelmise kuu seisust 164 isikut ehk 6,1% ja suurem m. a. sama aja seisust 420 isikut ehk 20,0%. Töömahu vähenemist andis kummitööstus — 1,1%, õlikiviõlitööstus — 5,6% ja mitmesuguste keemiaainete tööstus — 10,3%. Kuid võrreldes m. a. sama kuuga on töötajate suurenemine vastavalt 32,3% ja 12,9% peale kummitööstuse, kus töötajate arv on madalam 2,8%.

Nahatööstuses vähenes k. a. veebr. töötajate arv võrreldes eelmise kuuga 17 isikut ehk 3,0% ja võrreldes m. a. sama ajaga 40 isikut ehk 6,8%. Vähenemine on toimunud loomnahatööstuse kui ka nahkesemete valmistamise alal.

Tekstiiltööstuses oli töötajaid k. a. 1. III 11736, mis on väiksem eelmise kuu seisust 290 isiku võrra ehk 2,4% ja m. a. sama kuu seisust — 413 isikut ehk 3,4%. Töömahuvähennemine toimus kõigis tekstiil-

tööstuse erialades peale köie-, nõõri- ja niiditööstuse, kus tööjõu arv tõusis 2,2%, kuid on m. a. siiski madalam 17,6%. Nii langes töötajate arv puuvillatööstuses 5,8%, villatööstuses 0,6%, linatööstuses 1,2%, apretuur- ning värvimistööstuses 0,7% ja kunstiäridite- ja pudukaupade tööstuses 0,1% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama ajaga on kõigil neil aladel tööjõuvähenevamine vastavalt 5,7%, 1,2%, 2,2% ja 2,5% peale apretuur- ning värvimistööstuse, kus töömahu suurenevamine on 3,4%.

Peagu kõik tekstiiltööstuse erialad kannatavad peamiselt välismaiste tellimiste puuduse all. Välismaiste tellimiste puudus annab end tunda eriti puuvilla- ja linatööstuses, mistõttu on juba võetud ette tööliste vallandamisi. Arvatavasti tuleb vähendada tööjõudu veelgi või minna üle viiepäevasele tööndalale, nagu arvab üks suuremaid tekstiilvabrikuid.

Puutööstuses töötas k. a. 1. III 4055 isikut, mis on suurem eelmise kuu seisust 355 töötajat ehk 9,6% ning m. a. sama aja seisust 257 isikut ehk 6,8%. Metsamaterjalit töötlemishooaja kätte jõudmise puhul elavnes tegevus saeveskites, kus töötajate arv tõusis veebr. 458 isikut ehk 34,2%, kuid on siiski madalam m. a. seisust 3,7%. Mööbli- ja vineeritööstuses suurenes töömaht 0,7%, kuna muude puuesemete valmistamise alal vähenes töötajate arv 8,8% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama kuu seisuga on töömahu suurenevamine neil aladel 13,3% ja ca 50%.

Ehkki osal paber- ja puupapivabrikul on raskusi saaduste turustamisel välismaal, tõusis paberitööstuses töötajate arv k. a. 1. III 2435, mis on suurem eelmisest kuust 21 isikut ehk 0,9% ja suurem m. a. sama kuu seisust 109 töötajat ehk 4,7%. Tselluloosi- ja puupapivalmistamise alal suurenes töömaht 1,2%, kuna pabereseemete valmistamisel vähenes — 1,3% võrreldes eelmise kuuga. Kuid võrreldes 1937. a. sama ajaga on mõlemal neil aladel tööjõu suurenevamine vastavalt 4,4% ja 6,6%.

Polügraafiatööstuses suurenes töötajate arv võrreldes eelmise kuuga 1,0% ja 1937. a. sama aja seisuga — 9,0%.

Toit-, maitseainete- ning jookide tööstuses oli töötajaid k. a. 1. III 3399, mis on madalam eelmise kuu seisust 0,5% ja suurem m. a. sama aja seisust 6,7%. Suurimat töömahu tõusu annab konservitööstus võrreldes eelmise kuuga 62,9% ja 1937. a. sama ajaga — 77,5%, kuna kõik selle rühma teised erialad esinevad tööjõu vähenemisega. Nii vähenes töömakt šokolaadi- ja kompekkitööstuses 1,8%, tapamajades 0,7%, toiduõlide- ja rasvatööstuses 2,6%, linnase- ja õlle- vabrikuis 9,4% ja tubakatööstuses 0,2% võrreldes eelmise kuuga. Kuid võrreldes m. a. sama aja seisuga on neil aladel tööjõu suurenevamine vastavalt 9,3%, 8,8%, 10,0% peale tapamajade ja tubakatööstuse, kus on vähenemine vastavalt 14,0% ja 6,8%.

Kehakatte- ja pudukaupade tööstuses tõusis töömaht võrreldes eelmise kuuga 142 isikut ehk 8,3%, kuid on madalam 1937. a. sama aja seisust 14,5%. Riievalmistamistööstuses suurenes töötajate arv 18,7% ja jalanõudetööstuses — 4,0% võrreldes eelmise kuuga ja 1937. a. sama aja seisuga riievalmistamise alal — 17,4%, kuna jalanõudetööstuse töömaht on madalam 9,8%. Nõrgenemistendentsi osutab võrreldes eelmise kuuga moe- ja pudukaupade tööstus — 4,1% ja 1937. a. sama aja seisuga — ca 50%.

Ehitustööstuses tegeles ilma Teedeministeeriumi Avalikkude tööde osakonna töolisteta 1. III s. a. 3206 töötajat, mis on 1,5% võrra väiksem eelmisest kuust, ületab aga 1937. a. sama kuu ca 45%. Hoonete ehitamise alal on tööjõuvähenevamine võrreldes eelmise kuuga 4,7%, kuid ületab m. a. sama aja seisuga 81,6%. Välisehituste alal suurenes töömaht võrreldes eelmise kuuga 3,6% ja m. a. -ga 13,5%.

Elektrijaamades, gaasi- ning vasivarustuse alal vähenes töömaht võrreldes eelmise kuuga 0,9%, kuid suurenes 15,8% võrreldes m. a. sama ajaga.

Üldine ettevõtete endi edasise olukorra hinnang on k. a. veebr. üldiselt rahuldav, osalt isegi väga hea. Teatud raskusi on tekkinud välismaiste tellimuste arvel puuvilla-, lina-, vineeri- ja paberitööstuses. Hooajalist tellimuste vähenemist on märgata naha- ning pudukaubatööstuses siseturu arvel.

Töölolu ja tööliliste teenistus tööstuses — Employment and Earnings in Industry

	Töötajate arv Number of Workers			Tunniteenus suur- ja kesktööstuses veebruaris 1938. Hourly Earnings in Large-scale Ind. in February, 1938					
	1. III 1938		± Veebruaris 1938 In February, 1938	Senti tunnis Sents per Hour		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu -100) Indexes (corresponding Month of Previous Year - 100)			
	Suurtööstus Large-scale Industry	Suur- ja kesktöös- tus — Large-scale and Middle-sized Industry				Teenistuse nimesväärtus Nominal Earnings		Reaalteenistus Real Earnings	
				M.	N.	M.	F.	M.	N.
I Murrud ja kaevandused — Mines and quarries	4 481	4 567	— 133	42,3	25,4	119	112	112	105
II Mineraalide töötlemine — Mi- neral working industry	1 930	2 272	+ 194	38,0	21,5	109	117	102	110
III Metallitööstus — Engineering industry	6 522	7 069	— 31	43,8	25,3	104	108	98	102
IV Keemiatööst. — Chemical ind. V Nahatööstus — Leather ind.	2 524	2 814	— 100	36,9	26,8	110	102	103	96
VI Tekstiilitööstus — Textile ind.	551	757	— 16	36,4	21,6	98	102	92	96
VII Puitööstus — Woodworking industry	11 788	12 407	— 257	34,4	26,3	107	107	101	101
VIII Paberitööstus — Paper ind.	4 055	5 206	+ 515	39,7	25,6	110	103	103	97
IX Polügraafiatööstus — Poly- graphic industry	2 435	2 534	+ 26	33,7	26,0	108	104	102	98
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — Foodstuff, stimul. and beverage industry	1 480	2 022	+ 25	49,7	31,8	115	117	108	110
XI Kehakatte- ja pudukaupade ts. — Clothing a. dry-goods ind.	3 399	6 022	— 90	38,5	21,5	104	107	98	101
XII Ehitustööst. — Building ind.	1 880	2 722	+ 169	44,4	24,3	126	110	118	103
XIII Elektrijsamad ning gaasi- ja vesivarustis — Electric power plants, gas and water works	3 208	3 525	— 21	36,8	20,2	105	115	99	108
XIV Puhastustööstus — Sanita- tion industry	1 005	1 068	— 9	46,6	31,7	102	89	96	84
Kokku — Total	45 874	54 012	+ 208	39,8	25,4	109	107	102	101

Rööbiti töötajate arvu liikumisega on ku-
junenud ka tööstustööliliste töötundide
arv võrreldes eelmise kuu ja kahe e. a. sama
ajaga.

Tööliliste töötundide üldarv suur- ja kesk-
tööstuses (1000):

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1938 veebr.	6 761	1 241	8 002
1938 jaan.	6 994	1 234	8 228
1937 veebr.	5 885	1 247	7 132
1936 veebr.	5 678	1 122	6 800

Suurenemine või vähenemine 1938. a.
veebr. (±%):

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1938 jaan. =100	— 3,3	+ 0,6	— 2,7
1937 veebr. =100	+14,9	— 0,5	+12,2
1936 veebr. =100	+19,1	+10,6	+17,7

Suurema tööpäevade arvu tõttu jaan. vä-
henes tööliliste töötundide üldarv ja palga üld-
summa veebr. s. a., kuid võrreldes eelmiste

aastate veebr. võime konstateerida märgata-
vat tõusu.

Palga üldsumma suur- ja kesktööstuses
(1000 kr.):

Võrreldes	Töölilised	Administratsioon	Kokku
1938 veebr.	2 793	756	3 499
1938 jaan.	2 805	752	3 557
1937 veebr.	2 215	608	2 823
1936 veebr.	1 963	597	2 500

Suurenemine või vähenemine 1938. a.
veebr. (±%):

Võrreldes	Töölilised	Administratsioon	Kokku
1938 jaan. =100	— 2,6	+ 0,5	— 1,9
1937 veebr. =100	+23,4	+24,3	+23,6
1936 veebr. =100	+39,2	+40,8	+39,6

K. a. veebr. oli keskmine tunniteenis-
tus suurtööstuses meestöölilisel 39,8 ja nais-
töölilisel — 25,4 ning kesktööstuses vastavalt
34,0 ja 21,7. Võrreldes 1937. a. sama kuu
keskmise tunniteenistusega on teenistus tun-
nis tõusnud suurtööstuses meestel 9,0% ja
naistel 7,2% ning kesktööstuses — 11,8% ja

8,0%. Reaalteenistus (teenistuse ostujõud tunniteenistuse alusel) on tõusnud võrreldes m. a. sama kuuga suurtööstuses meestööliliskeskmiselt 2% ja naistööliliskeskmiselt — 1%.

Tööõnnetusi oli k. a. veebr. 775, sellest suurtööstuses 734 ja kesktööstuses 41. Seega tuleb ühe milj. töötunni kohta suur-

tööstuses 108,6 ja kesktööstuses — 33,0, keskmiselt — 96,9 tööõnnetust. Suhteliselt langes k. a. veebr. tööõnnetuste sagedus võrreldes eelmise kuuga 5,0%, sellest suurtööstuses 5,7%, kuna kesktööstuses tõusis tööõnnetuste sagedus 7,9%.

EESTI METSAMÜÜGI VÄLJAVAATEID SAKSAS.

PROSPECTS FOR ESTONIAN TIMBER SALES IN GERMANY.

Dr. A. Rannes.

Inglise kõrval on Saksa kujunenud teiseks tähtsaks väljaveomaks meie metsamaterjalile. Eriti mullu saavutas Saksa meie metsamaterjali üldväljaveos enneolemata suurt tähtsust: Saksa müüdi m. a. saematerjali, pakke jm., kokku 5,5 milj. kr. eest, mis moodustab 35,8% mullusest metsaeksporti üldväärtusest. Varemail aastail oli Saksa osasuurus märksa väiksem, näit. 1935. aastal — 11%, 1934. a. aga vaid 5%.

Metsamaterjali väljaveokoostises Saksa viimaseil aastail leidsid aset teatud muudatused. Kui veel 1936. a. müüdi Saksa peamiselt töötlemata metsamaterjale, nagu pakke, palke, ning saetud metsamaterjalikogus võrreldes eelmisega oli tunduvalt väiksem, oli mullu see vahetõenäoliselt juba hoopis vastupidine: saematerjal — lauad, plangud, kastilauad — moodustas 85% väljaveoüldkogusest Saksa ja töötlemata metsamaterjal (pakud, palgid) — veel vaid 15%.

Ehiktüübil Saksa osatähtsus üldiselt oli mullu ümmarguselt 35%, tuleb mentida, et mõnede materjalide alal on Saksa osasuurus veelgi märksa kõrgem ning ta esineb vahel koguni ainsa kaubatarvitajana. Väljaveotavate pakude hulgast on haavapakud meil tähtsaimad, ning neist müüdi mullu Saksa ligemale 55%. Teisi pakke, nagu tamme-, lepa- ja saare-, ei ole Saksa veetud välja. Seevastu palkide (kuuse, männi ja lepa) müük on suunatud peagu eranditult vaid Saksa. Töötlemata metsamaterjali tähtsaimaks ostjaks üldiselt on seega Saksa. Teatud erinevusi Saksa osasuuruses võime märgata ka töötletud, metsamaterjali väljaveo alal. Kuuse- ja männilaudade ekspordis, milline teatavasti on tähtsaim kaubaliik saematerjali- kui ka metsaeksportis üldse, oli

Saksa osasuurus mullu 35%, kuna peamine osa läks Inglise. Seevastu etendab lehtmaterjalist laudade ja plankude väljaveos Saksa kaugelt suuremat osa: ümmarguselt 95% viimaseist oli mullu turustatud Saksa ning ülejäänud osa (5%) Hollandisse.

Tänavu esimese 3 kuu jooksul veeti välja Eestist Saksa metsamaterjali kokku 166 600 kr. eest, seega veidi vähem kui mullu samal ajal. Võrreldes mullusega osutas haavapakude eksporditõenäoliselt tagasihoidlikum, ent kuuse- ja männilaudade alal oli Saksa k. a. esimesel veerandil tähtsaimaks välisuruks, jättes teisele kohale isegi Inglise. Tänavu veeti välja Saksa juba 3215 tüh. saematerjali, mullu samal ajavahemikul — vaid 557 tüh.

Saksa osatähtsuse võimas tõus eesti metsaeksportis viimaseil aastail on olnud tingitud eeskätt paremaid hindadest, milliseid Saksa on maksnud meie kui ka teiste maade metsamaterjali eest. Inglise võrreldes Saksaga olid hinnad märksa madalamad. M. a. sätisel moodustas see hinnavahe keskmiselt ca 50 kr. std. On arusaadav, et selline suur hinnavahe tiivustas meie metsaeksportõre suunama omi müüke Saksa, kus sel alal importõridele devisiilubade andmisega ei ole tehtud ka erilisi raskusi. Parimate hindade maksmisega on Saksa teataval määral püüdnud kindlustada välisurugu ka oma maisile saadusile.

Seoses Austria liitumisega Saksaga on kerkimas üles küsimus, kas eesti metsamaterjali müügi võimalused Saksas jäävad püsima ka tulevikus, kuna teatavasti oli Austria tähtsaimad metsaeksportmaid Kesk- ja L.-Euroopas.

Juba enne Austria-Saksa liitumist oli nem-

de maade vaheline kaubavahetus elav. Saksa osutus Austriale tähtsaimaks kaubandusmaaks. Üle 16% kogu Austria sisseveost toimus Saksast ning ligi 15% väljaveost suundus Saksa. Austria ostis Saksast eeskätt kivisütt, masinaid ja mitmesuguseid aparate ning metallkaupa. Saksa vedas omaltpoolt sisse Austriast metsamaterjali, toornahku, tselluloosi, puuvillalõnga ja -kaupa, ka mõnesuguseid masinaid, tulekindlaid telliskive, toitaineid jm. Siinjuures on Austria-Saksa vaheline kaubandus olnud pidevalt Austriale passiivne; viimasel 3 aastal ulatus see 58 milj. austr. šillingile keskmiselt aastas.

Osundatud majandussuhted muutuvad mõlema riigi liitumise tõttu kahtlemata veelgi tihedamaks. Austria majandus ühendatakse nüüd samm-sammult saksa majandusega uueks majanduslikuks organismiks.

Metallkauba kõrval oli Austria tähtsaimaks eksportkaubaks senini metsamaterjal. M. a. veeti välja Austriast metsamaterjali 131 milj. austr. šillingi eest, moodustades seega ligemale 10% Austria üldväljaveoväärtusest. Austria on võrdlemisi metsarikas maa. Ümmarguselt 37% kogu maapinnast on kaetud metsaga, millest ca 83% on okaspuu- ning 17% lehtpuumetsi. Umbes 70% metsadest on eraomanduses, kuna 30% riigi ning omavalitsuslike asutiste valduses. Muuseas kuulus Austria ka euroopa metsaeksportmaade liitu (European Timber Exporters Convention) ning tänavu temale määratud metsamaterjali eksportkvoote ei tohtinud ületada 235 125 std.

Mullu ulatus Austria saematerjali-eksport 1,4 milj. tnm ehk 310 000 std-le. Kogu metsaeksport võrdus äga 3,1 milj. tnm-ga. Nagu näha, osutusid Austria tähtsaimaks metsamaterjalideks saetud materjalid (lauad, plangud). Peamiseks välisturuks Austria saematerjalile oli Itaalia, kuhu eksporditi mullu 716 tuh. tnm, seega ca 50% kogu Austria saematerjali väljaveost. Võrreldes e. a.-ga tõusis saematerjali väljaveokogus Itaaliasse üle 30%. Ka teisele tähtsale välisturule — Ungari — suurenes Austria saematerjali väljavedu mullu tähelepanuväärselt ning ulatus 317 tuh. tnm-le Tähtsuselt kol-

mandal kohal oli Saksa. Eriti m. a. ostis Saksa Austriast rohkesti saematerjali (28 900 std). Osundatud riikidele järgnevad tähtsuselt veel Prantsuse, Kreeka, Belgia, Šveits. Üsna vähe müüs Austria saematerjali Britti ja Hollandi; need turud on teatavasti peamiselt põhjamaa metsaeksportöride käes, Britti vedas Austria mullu saematerjali vaid veidi üle 300 std, seega umbes sada korda vähem, kui Eesti müüb Inglisse.

Peale saematerjali vedas Austria välismaale rohkesti ka töötlemata metsamaterjali. Olgu märgitud, et Austria metsaeksportis etendavad töötlemata metsamaterjalid üldiselt isegi kaaluvamat osa kui töötletud materjalid. Eestis, nagu öeldud, on see vahetult vastupidine ning rahvamajanduse seisukohalt kahtlemata kasulikum kui Austrias. Viimases ulatus töötlemata metsamaterjalide eksport mullu 1,6 milj. tnm-le, millest langes peafühtsus pakkudele ja palkidele (25% metsa üldeksportidist).

Austria palkide ja pakkude tähtsaimaks ostjaks osutus Saksa, kuhu siirdus mullu, näit., 45% vastavast üldväljaveost. Võrreldes 1936. a-ga suurendas Saksa mullu ka sel alal oma oste Austriast tunduvalt. Saksa kõrval esinevad osundatud töötlemata metsamaterjaliliigi tähtsate tarvitajaina ka Itaalia ja Ungari.

Austria paberipuude eksport suundus peamiselt ka Saksa. Paberipuude väljaveo üldkogus võrdus mullu 498 tuh. tnm-ga, millest ca 48% müüdi Saksa, 23% — Šveitsi, 16% — Itaaliasse ning ülejäänud osa Ungari ja mõnedesse teisesse Euroopa maisse.

Propside väljavedu Austriast võrdus mullu 87 tuh. tnm-ga ning oli suunatud peagu täielikult Ungari; Saksa ei müüinud Austria propse sugugi. Üsna väikesel määral veeti Austriast välja ka kastilaudu, mullu, näit., 1415 std, ning see oli peamiselt suunatud Itaaliasse ja Hollandi. Saksa esimesel alal Austria suhtes üsna tagasihoidliku ostjana — vedades sisse kastilaudu Austriast vaid umbes 60 std.

Üldiselt tuleb märkida, et eriti mullu oli Austria metsaeksport harukordselt elav, mis on seda enam tähelepanuväärne, et põhjamaade metsamüügid olid mullu e. a.-ga võrrel-

des väiksemad. See asjaolu on tingitud eeskätt sellest, et austria metsamaterjali tähtsamad ostjad ei vähendanud mulgu oma vastavat importi, mida võis küll nentida põhjamaade metsamaterjali tarvitajate juures.

Metsamaterjali üldsissevedu Saksas ulatus mõõdunud aastail keskmiselt 9—10 milj. tnm. aastas. Koguselt langes sellest ümmarguselt 50% paberipuudele, milliste väärtus moodustab umbes 25—30% metsaimpordi üldväärtusest. Paberipuudega varustavad Saksat peamiselt Soome, NSVL, Läti, Tšehhoslovakkia ja Austria. Viimaselt ostetav paberipuude kogus ei moodustanud isegi 10% saksa paberipuude kogutarvitusest.

Saksa metsamaterjali üldsisseveokogusest moodustab saematerjal ca 20—25%. Tähtsaimaks sel alal osutuvad Soome, Rootsi, Tšehhoslovakkia ja NSVL. Austria osatähtsus on siin umbes 6%, Eesti oma — 3%.

Austria metsaekspordist, nagu öeldud, siirdus senini vaid võrdlemisi väike osa Saksas, kuna peamine müük teostus ikkagi Itaaliasse ja Ungarisse. Öeldu kehtib eeskätt muudugi Austria tähtsaima metsaekspordi rühma — saematerjali — kohta. Töötlemata metsamaterjali ekspordist suundus aga juba senini umbes 50% Saksas.

Hiljuti pandi kehtima Austrias metsamaterjali väljavevkeeld ning selle tagajärjel jääksid väljaveoks määratud metsamaterjalid Austriast sisemaiseks tarbimiseks kogu Saksas. See tähendab aga ühtlasi, et umbes 2 milj. tnm. metsamaterjali, mis oleks tavaliselt Austriast veetud välja näit. Itaaliasse, Ungarisse, Šveitsi jm. (peale Saksas), peab kaetama osundatud mais impordiga teisist metsaekspordimaist.

Võrreldes Austria senist metsaekspordi üldkogust Saksas vastava impordiga näeme, et esimene moodustab viimasest ümmarguselt 30%. Seega juhul, kui Austria senine metsaekspord ka kogu-ulatuses peaks siirduma Saksas sisemaale, peaks viimane siiski ka sel äärmisel juhul vedama sisse metsamaterjali veel rohkesti välismaalt, — saematerjali kui ka töötlemata metsamaterjali.

Praegune metsamaterjali väljavevkeeld Austrias ei tähenda kaugeltki veel eesti metsamaterjali müügilvõimaluste kadumist Sak-

sas, seda peamiselt järgmisil, küllaltki kaaluvail põhjusil:

1) Pärastsõjaaegsel aastail kui ka viimasel kriisiajastul ei teostatud Austrias metsakasustust kaugeltki otstarbekalt ega korraldatult. Metsapoliitika oli seal vankuv ja sõltuv paljudest kõrvalmõjudest, mistõttu metsi koormati kohustustega, milliste täitmine osutus raskeks ja metsade seisukohalt õigustamatuks. Nii kujunes tegelik metsakasustus tunduvalt suuremaks, kui seda lubanuks puidu aastane juurdekasv. Viimasel aastail kui ka praegu on Austrias seepärast kerkinud tungivalt päevakorrale nõue metsasäilituse huvides suruda metsakasustust juurdekasvu piiresse. Seetõttu võib juba lähemas tulevikus arvestada metsamaterjali tootangu üldist vähenemist Austrias.

2) Austria liitumise tagajärjel Saksaga elavneb tõenäoliselt Austria majandusele tunduvalt. Eeskätt tuleb arvestada ehitustegevuse elustumist Austrias kõige lähemas tulevikus, mis põhjustab omalt poolt puu ehitusmaterjali tarbimise tõusu Austrias endas. Juba ongi kavatsusel hakata teostama uute teede ja sildade ehitusi ja vanade parandamisi ning mitmete suuremate ehitiste püstitamisi. Ühtlasi tahetakse uusinvesteeringute abil laiendada austria tselluloositööstust kui ka teisi tööstusi ja jõujaamu. See kõik põhjustab metsamaterjalitarvitust Austrias endas senisest suuremal määral.

3) Saksa on olnud metsamaterjali neist maist, kuhu ta on saanud turustada ka oma-maist tööstustooteid. On tõenäoline, et ta seepärast ka tulevikus püüab vastastikusel kaubavahetuses säilitada vähemalt osaltki senist iseloomu. Põllumajandussaaduste (või, munade) väljaveo kõrval Saksas etendab meie ekspordis metsamaterjal tähtsat osa.

4) On tõenäoline, et Ungari, Itaalia ning Šveits, millised oma metsamaterjali kogu sisesevost teostasid üle 50% Austriast kui naabermaast ning milline osundatud riigele osutus metsamaterjali alal loomulikult sisesevomaaks, — ka edaspidi, vaatamata praegukehtivale metsaekspordikeelule Austrias,

püüavad kindlustada endale vähemalt osaltki metsamaterjali sissevedu Austriast.

5) Ei tule jätta tähelepanuta asjaolu, et

Saksas endas majandusliku aktiivsuse jätkamisel areneb ka metsamaterjalitarvitus pidevalt tõususuunas.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

■ R. Rothenberg'ile, Tallinnas, Kreutzvaldi 2 asuva klaasilihvimis- ja peeglitöökoja ümberkorraldamiseks ning sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölisi. Jõuandjaks 2,5 hj. elektrimootor. Lihvitakse tahvelklaasi ja valmistatakse peegleid ning muid klaasdekoratsioonitooteid.

■ G. Paris'ele, Tallinnas, Lembitu 31 asuva kohvritöökoja ümberkorraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 8,8 hj. Valmistatakse mitmesuguseid kohvreid ja reisuvarbeid.

■ A-s. J. Maim, Tartus, Vaksali ja Näituse t. nurgal asuva keemiatööstuse liimiosakonna ümberkorraldamiseks ja suurendamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 30 töölisi. Valmistatakse mitmesuguseid keemiatööstustooteid, nagu: vankrimääret, tavotti, pesusoodat, -pulbreid, saapamääreid, -kreeme, -apretuure, liimi, kondijahu, tõrvikuid jms.

■ V. Kesker'ile, Tallinnas, Kotzebue 2 asuva metallitööstuse ümberkorraldamiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 26 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid

kogujõuga 16 hj. Valmistatakse mitmesuguseid metalltooteid ja -konstruktsioone.

■ A-s. G. F. Leihberg, Viljandis, Tallinna 45 asuva jahuveski ja toorlinapuhastamistööstuse ümberkorraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 50 töölisi. Jõuandjaks aurumasin ja elektrimootor 16 hj. Puhastatakse ja sortitakse toorlina ning jahvatatakse igasugu teravilja.

■ E. Maydell'ile, Paasveres, Virumaal, asuva saeveski ümberkorraldamiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölisi. Jõuandjaks 12 hj. lokomobiil. Valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali.

■ E. Puhk'ile, Kloogal, Harjumaal, asuva „Vanaveski” sae- ja jahuveski ümberkorraldamiseks ning seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 2 töölisi. Jahvatatakse teravilja ja valmistatakse ehitusmaterjali. Jõuandjaks 60 hj. vesiturbiin.

■ A-s. Lipa auruveski, Raiküla vallas, Harjumaal, asuva ja hu- ja saeveski ümberkorraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölisi. Jõuandjaks 40 hj. lokomobiil. Jahvatatakse teravilja, saetakse laudu ja prusse ning sandleid ja antakse elektrijõudu ümbruskonnale.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAM MÄRTSIS K. A.

Tegevus Tallinna sadamas elavnes märtsis tunduvalt võrreldes eelmise kuuga:

	Välissõidust saabus		väljus	
	märts	veebruar	märts	veebruar
Laevu maht net. rgt.	58 680	50 937	59 481	41 252
Kaupu tn.	34 602	29 572	27 420	18 636
Reisijaid arv . . .	806	698	881	759

Laevade läbikäik mahu järgi oli märtsis eelmisest kuust suurem 28,8%. Liiklemine suurenes sisse- kui ka väljaveos. Kaupade läbikäik märtsis ületas eelmise kuu 46,7%. Kasvasid sisse- kui ka väljaveodu mõlemad võrdselt 46,7%. Suuremal arvul toodi sisse

— TALLINN HARBOUR IN MARCH, 1938.

põlluväetisi, naftasaadusi, kivisütt. Väljaveodu kasvas suurenenud põlevkiviõli ja tselluloosi väljaveo arvel.

Sisse- kui ka väljaveodu toimusid enamuses saksa ja eesti laevadel. Sisseveos ulatub saksa lipu osatähtsus 40,0% ja väljaveos — 32,4%. Eesti laevadel veeti 34,1% sisseveost ja 41,2% väljaveost, seega on väljaveos eesti lipp esimesel kohal, kuna sisseveos omab esikohta saksa lipp. Peale nimetatute on veel suuremal arvul veetud kaupu inglise laevadel.

Reisijaid liikleb talvekuul laevadel vähe, nii oli ka märtsis reisijate läbikäik ainult 1687 isikut; eelmisel kuul oli reisijaid veel vähem — 1457 isikut.

K. a. kolme kuu jooksul oli tegevus Tallinna sadamas elavam kui m. a. sama aja jooksul. Laevade läbikäik mahu järgi oli tänava suurem 40,1%.

Kaupu veeti tänava enam 19,0%. Kau-

pade läbikäik ulatus tänava 150 741 tn m. a. 126 624 tn vastu. Sissevedu kasvas välja-veost enam, nimelt sissevedu 21,0% ja väljavedu 16,7%. Ka reisijaid veeti k. a. m. a-st 37,3% enam.

Rannasõidus liikles märtsis enam laevu kui eelmisel kuul; kaup veeti sisse ja välja 2 174 tn, eelmisel kuul 516 tn.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade tase näitas m. n. välisturgudel tõusu. Nii noteeriti eesti võihinnaks Manchesteris 119—121 š cwt e. n. 113—115 š vastu. Taani võihinnaks noteeriti Londonis 122 š cwt, s. o. samuti 6 š kõrgemalt kui e. n. Vastavalt hindade liikumisele ja või väljaveokoguste kujunemisele üksikute turgude järgi noteeriti meie eksportvõihinnaks 160 s kg, s. o. 9 s kg-lt kõrgemalt kui m. n. Turutendents kindel.

Üksikute maade võihindade kujunemises viimaseil nädalail Inglises nähtub, et näit. eesti ja taani võihinna vahe on jäänud võrdlemisi väikeseks. Kuigi noteeringuis esineb 2 š-ne vahe cwt kohta, on olnud juhte, kus eesti ja taani hind on olnud tegelikult ühtlane. Nimetatud asjolu on kahtlemata suuri-maid saavutisi meie võikaubanduses ja seepärast ka kõigiti hinnatav. Kuigi võib-olla meie pidevalt ei suuda veel püsida lähemas tulevikus säärases positsioonis, näitab see ometi, et püsiva ja eesmärgikindla tööga saavutatakse siiski tõhusaid tulemusi.

Või sissevedu Inglisse oli märtsis Austraaliast ja Uus-Meremaalt 919 300 kasti m. a. sama kuu 894 400 kasti vastu. Võitoodang Austraalias on suurem, kuid Uus-Meremaal väiksem kui m. a. Märtsis olid euroopa karjamajandusmaailmad võrdlemisi pehmed, millised mõjustasid piimatoodangut ka suurendavalt. Seetõttu suurenes võipakkumine Inglises märtsis ja seda eriti Balti riigest.

Võitagavarade liikumine Inglises näitas märtsis tõusutendentsi. Nii oli võid tagavaraks külmutusmajades märtsi lõpul 535 500 kasti veebr. sama aja 385 000 kasti vastu. Seevastu oli aga võitagavarade seis siiski 140 000 kasti võrra väiksem kui m. a. samal ajal.

Või väljavedu meilt näitab tõusutendentsi. Nii veeti märtsis võid välja 790,5 tn m. a. sama aja 633,0 tn vastu; k. a. esimese kolme kuu jooksul ulatub või väljavedu 2258,8 tn-le, suurenedes seega 255,7 tn ehk 12,3% võrreldes m. a. sama aja väljaveoga.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustu väljavedu meilt näitab edukat tõusu. Nii eksporditi k. a. esimese kolme kuu jooksul juustu 55 630 kg m. a. sama aja 42 542 kg vastu. Seega näitas juustu väljavedu k. a. esimesel veerandil suurenemist 30% võrreldes m. a. sama ajaga.

Juustuhindade tase tänava välisturul on näidanud tõusutendentsi võrreldes m. a. esimese veerandi hindadega. Eksportjuustu hinnanoteering on meil püsinud kauemat aega

ühtlasel tasemel. Nii noteeriti meil 11. IV eksportjuustuhindadeks endiselt:

12 A	112 s. kg	11 A	110 s. kg
12 B	109 " "	11 B	107 " "

Ühes riikliku kvaliteedipreemiaga saavad juustutööstused Šveitsi juustu eest:

12 A	142 s. kg	12 B	134 s. kg
11 A	135 " "	11 B	122 " "

Siseturu-juustuhinnaks noteeriti:

Šveitsi	135 s. kg	Backstein	100 s. kg
Hollandi	100 " "	Konserv	135 " "

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 3	4/IV	28/III	%	Märts		English Nomenclature see No. 3	4/IV	28/III	%	Märts	
	10/IV	3/IV		1938	1937		1938	1938		1937	
	1938	1938		1938	1937		1938	1938		1937	
SUURMÜÜGHINNAD Tallinnas (Börsikom. noteeringute järgi (kr. kv.))						PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
1. Rukis	16,00	16,00	0	16,00	14,50	79. Lambaliha, esim. veer.	75	75	0	75	73
2. Nisu	21,25	21,25	0	21,25	23,50	80. " tag.	85	85	0	85	82
3. Oder, sõda	18,50	18,50	0	18,50	18,00	81. Searasv, sulatamata	115	115	0	115	115
4. Kaer	15,50	15,50	0	15,98	14,97	82. " sulatatud	140	140	0	140	140
5. Rukkijahu	18,98	18,70	-0,1	18,16	15,13	83. Loomarasv, sulatamata	65	65	0	65	65
6. Rukkipiitl	28,75	27,18	-1,4	26,50	21,50	84. " sulatatud	80	80	0	80	80
7. Nisupiitl (kõrgem sort)	43,00	43,00	0	43,00	45,00	85-a " Eesti erivalik	55	55	0	55	55
8. Kartulid, sõbrigi	2,55 ⁹⁾	2,55 ⁹⁾	0	2,71 ⁹⁾	2,40 ⁹⁾	86. Rõimed, värsked	40	27	+43,1	28	30
9. " piirifuse	2,30	2,35	-2,1	2,38	2,05 ⁷⁾	87. Kiltud, värsked	67	67	0	69	62
10. Kartulitärklis	25,00	24,00	+4,2	24,00	23,00	88. Risikhein	4,9	4,9	0	5,0	5,0
11. Juust, Sveitai (kg)	1,35	1,35	0	1,35	1,25	89. Aasahein	845	845	0	845	845
12. Taimneõli (kg)	0,78	0,78	0	0,78	0,82	90. Põletispuud, kase (m ³)	563	663	0	563	528
13. Suhkur	43,38	43,40	0	43,80	45,15	91. " männi	18	16	0	16	18
14. Sool	2,40	2,40	0	2,40	2,50	92. Petrooleum (lt)					
15. Riis, Burma II	47,00	47,00	0	47,00	46,00	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
16. Tee, or. Pek. Taelon (kg)	5,80	5,80	0	5,80	5,75	Rukis — (kr. kv.)					
17. Kohv, Rio, Santos	2,98	2,98	0	2,98	4,98	93. Hamburg (La Plata)	16,34	16,08	-1,9	16,36	17,31
18. Kakaõ, Hollandi	2,10	2,10	0	2,10	2,10	94. Chicago	8,51	9,16	-7,1	9,74	15,78
19. Heering., S. Matties (tünn)	52,00	52,00	0	52,00	48,50	95. Winnipeg	9,01	9,79	-8,0	10,61	15,25
20. " Matfuls	58,00	58,00	0	58,00	52,50	Nisu — (kr. kv.)					
21. Palgid, kuusk, mänd (thm)	17,00	17,00	0	17,25	19,00	96. Hamburg (Manitoba I)	22,11	22,00	+J,5	21,74	21,48
22. Paberipuu (rm)	10,50	10,50	0	10,50	7,25	97. Liverpool	13,08	18,50	-3,1	14,02	18,13
23. Saet. mat., mänd u/s (thm)	37,00	37,00	0	37,38	49,50	98. Chicago	11,07	11,47	-3,5	11,71	18,56
24. Telliskivid (1000 tk.)	—	—	—	—	46,00	99. Winnipeg	16,49	16,18	+1,9	16,00	18,17
25. Silikaatkivid (1000 tk.)	42,00	42,00	0	42,00	39,00	Mais — (kr. kv.)					
26. Tsemnt (tünn 170 kg) ¹⁾	5,85	5,85	0	5,85	5,85	100. Chicago	8,57	8,74	-2,0	8,51	16,02
26a. Tsem. paberkot. (170 kg) ¹⁾	5,15	5,15	0	5,15	5,15	Pitum lahtiselt Tallinn (snt. lt.)					
27. Lubi	2,20 ⁹⁾	2,20 ⁹⁾	0	2,20 ⁹⁾	2,77	101. I v. piimakauplustele	13	13	0	13	145
28. Tsinivaalge (kg)	0,49	0,48	+2,1	0,60	0,64	102. I v. piimatööstustele	12	12	0	12	11
29. Ooker (kg)	0,19	0,20	-5,0	0,22	0,28	103. II v. piimakauplustele	10,5	11	-4,5	11	10
30. Värnis	63,50	63,50	0	63,50	66,50	104. II v. piimatööstustele	10	10	0	10	9
31. Linaseeme, õli tootmiseks	—	—	—	—	16,50	Või. (snt. kg)					
32. Õlikoogid, linaseemne	15,25	15,25	0	15,25	12,75	105. Tallinn	160	151	+6,0	156	145
33. Nisukliid	12,50	12,50	0	12,50	10,00	106. Kindlustatud hind	190	190	0	190	189
34. Superfosfaat, 18-20%	5,40	5,40	0	5,40	4,80	<i>Londonts.</i>					
35. Kaalisool, 40%	11,70	11,70	0	11,70	10,60	107. Taani	217	207	+4,5	216	225
36. Fosforiit, eesti	3,35	3,35	0	3,35	3,20	108. Eesti	—	—	—	—	—
37. Nitrofoska	24,50	24,50	0	24,50	23,40	109. Läti	—	—	—	—	—
38. Raud, sordi	22,00	22,00	0	22,00	19,00	110. Leedu	—	207	—	210	—
39. Teras, vedru	32,00	32,00	0	32,00	24,00	111. U.-Meremaa	—	208	—	209	178
40. Inglisina	427,50	427,50	0	427,50	547,50	<i>Manchesteris.</i>					
41. Seatina	47,50	47,50	0	47,50	70,75	112. Taani	222	211	+5,2	219	228
42. Vaskplekk, punane	225,00	225,00	0	225,00	235,00	113. Eesti	214	203	+5,4	207	190
43. " valge	195,00	195,00	0	195,00	195,00	114. Läti	214	208	+5,4	207	189
44. Tsinkplekk	77,50	77,50	0	77,50	73,75	115. Soome	215	206	+4,9	209	206
45. Püvillariie, bjäs (mtr)	0,57	0,57	0	0,57	0,66	116. Rootsi	215	206	+4,9	209	207
46. Tallanahk, eesti nah. (kg)	2,45	2,45	0	2,45	2,45	117. Kopenhaagenis — Taani	170	162	+4,9	170	178
47. " ameer. n. i. s. "	2,75	2,75	0	2,75	2,70	Peekon. (snt. kg)					
48. Paber, rotatsioon	23,20	23,20	0	23,20	23,20	118. Tallinn 60 — 72 kg I s.	87 ²⁾	87 ⁴⁾	0	87	68
49. Kivistisi, auru, Newcastle	3,15	3,15	0	3,15	2,79	119. " { 85,5-59,5 " "	82 ²⁾	82 ⁴⁾	0	82	58
50. sepa	3,65	3,65	0	3,65	3,35	120. " { 72,5-75,0 " "	78 ²⁾	78 ⁴⁾	0	78	54
51. Põlevkivi, 1-a s.	0,90	0,90	0	0,90	0,80	<i>Londonts (kõrgem not.)</i>					
52. Turvas	1,00	1,00	0	1,00	0,90	121. Taani	187	187	0	183	160
53. Põlevkiviõli	6,70	5,80	+19,6	5,60	5,10	122. Eesti	173	173	0	168	150
54. Kütteõli, o/u. „E. Kiviõli“	6,75	6,75	0	6,75	5,10	123. Läti	173	173	0	169	150
55. Kivitõrv	19,00	19,00	0	19,00	19,00	124. Leedu	182	182	0	178	154
56. Nafta	14,25	14,25	0	14,25	11,69	125. Rootsi	189	189	0	186	166
57. Petrooleum, Ameerika	15,50	15,50	0	15,50	12,80	127. Poola	173	173	0	168	150
58. Bens., Riigi Põlevkivit. (lt)	0,32	0,32	0	0,31	0,26	<i>Lina — Võru-Petsert.</i>					
59. " Kiviõli „Estolin“ (lt)	0,32	0,32	0	0,32	0,29	128. Ristna (R)	110	110	0	111	129
VÄIKEMÜÜGHINNAD Tallinnas (snt. kg.)						Mujal Eesti.					
60. Rukkijahu	18,4	18,2	+1,1	17,8	15,0	134. Ristna (R)	108	108	0	109	127
61. Sepikujahu	—	—	—	27,5	28,0	135. Hoffsdreiband (HD)	99	99	0	100	118
62. Manna	50	50	0	50	50	136. Dreiband (D)	90	90	0	91	109
63. Kartulijahu	30	30	0	30	28	137. Ordin-dreiband (OD)	81	81	0	82	100
64. Kartulid	4,8	4,8	0	4,8	4,7	138. L.-ordin-dreib. (LOD)	75	75	0	75	93
65. Suhkur	46	46	0	46	46	138. Takuprakk (H)	65	65	0	66	84
66. Sool	5	5	0	5	5	<i>Mujal Eesti.</i>					
67. Piim, lt. II valik lahtine	13	13	0	13	12	134. Ristna (R)	108	108	0	109	127
68. Lauavõli	205	205	0	205	190	135. Hoffsdreiband (HD)	99	99	0	100	118
69. Kõõgivõli	180	180	0	180	166	136. Dreiband (D)	90	90	0	91	109
70. Koor, sõõsak (liiter)	110	110	0	110	110	137. Ordin-dreiband (OD)	81	81	0	82	100
71. " hapu	110	110	0	110	100	138. L.-ordin-dreib. (LOD)	72	72	0	73	91
72. Kanamunad (paar)	10	10	0	11	18	138. Takuprakk (H)	65	65	0	64	82
73. Sealiha, keedulaha	65	65	0	65	65	<i>Mujal Eesti.</i>					
74. " praeliha	110	110	0	110	105	134. Ristna (R)	108	108	0	109	127
75. Loomaliha, supiliha	65	65	0	65	55	135. Hoffsdreiband (HD)	99	99	0	100	118
76. " praeliha	85	85	0	82	70	136. Dreiband (D)	90	90	0	91	109
77. Vaskaliha, esim. veer.	50	50	0	55	48	137. Ordin-dreiband (OD)	81	81	0	82	100
78. " tag. "	65	65	0	69	61	138. L.-ordin-dreib. (LOD)	72	72	0	73	91
						138. Takuprakk (H)	65	65	0	64	82

1) fr. Rakvere; 2) thses teedemaksuga; 3) 11.IV-17.IV; 4) 4.IV-10.IV; 5) Virumaal raudteej. 6) raudteejaamad; 7) tööstuse; 8) fr. Tamsalu.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis jäi püsima e. n. tasemele, s. o. 97 š. tsn. Peekonitarvitust on kõrgete peekonihindade tagajärjel kahanenud, mistõttu Inglises kardetakse peekonihinna langust, et peekonitavavarad millised viimasel ajal on koondunud importijate kätte leiaksid mahutamist.

Meie noteeringud püsivad endiselt stabiilseina. K. n. maksavad eksporttapamajad peekonisigade eest endiselt järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	87	82		
55,5—59 "	82	78		Siseturulinnad
72,5—79 "	82	78		
75,5—80 "	78	74		

ja elussigade eest:

90—120 kg eluskaal	60 s. kg
121—160 "	65 "
üle 160 "	60 "

Eksporttapamajade läbikäik oli k. a. esimesel veerandil 38 925 siga, kuna m. a. samal ajal — ainult 16 021 siga.

TAPALOOMADE JA LIHATURG.

M. n. kujunes loomaturutegevus kaupapakkumiselt, nõudmiselt kui ka hindadelt sarnlevaks eelviimase nädalaga. Hindades väikest tõusutendentsi näitasid nädala lõpul ainult sead ja vasikad.

Veiseid keskmiselt. Nõudmine rahuldav. Suurmüügil maksus veiseliha:

Suurte pullide liha, rammusail 56—58 s ja keskmisil 54—56 s kg. Samade pullide eluskaaluhinnad 33—36 s kg.

Väiksemate pullide liha, rammusail 54—56 s, keskmisil 53—55 s ja lahjadel 51—53 s kg. Eluskaaluhinnad nimetatud pullil 28—31—32 s kg.

Lehma- ja härjalihha nuumatuil 55—58 s, rammusail 50—54 s, keskmisil 46—50 s ja lahjadel 43—46 s kg. Lehmade eluskaaluhinnad 22—25—30—33 s kg.

Mullikate liha, nuumatuil 55—58 s, rammusail 54—56 s, keskmisil 52—54 s ja lahjadel 42—45 s kg. Eluskaaluga maksusid mullikad 22—31—32—34 s kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb liha-

TOORNAHKADE TURG.

Veisenaahkade hind püsib endine ja maksuvad I sort 70 s, II sort 63 s kg.

Teise sordi alla kuuluvad nahad, millel on 4 tõuguauku ja rohkem.

Vasikanahad maksuvad kr. 3.50 tk. ja rasked vasikanahad, alates 3,5 kg — kr. 1.05 kg.

KANAMUNATURG.

Kanamunahindade kujunemises võis m. n. märkida väliseturul üldiselt väikest pärane-

— CATTLE AND MEAT MARKET.

kilo hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde keskmiselt 12 s.

Vasikate pakkumine üle keskmise. Nõudmine rahuldav. Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud 55—60 s, rammusad 48—53 s, keskmised 45—48 s ja lahjad 40—44 s kg. Elusvasikad 25—30—34—40 s kg. Tendents on tõusev.

Lammaste pakkumine väike. Nõudmine eksportlihaks eluslammastele hea, kuid siseturul tapetud kaubale keskmise.

Eksportlambaliha-noteering jäi muutmatuks, s. o. lihaheaduse järgi 100—105 s kg, eluskaalu järgi vastuvõtmispunktis 44—47 s kg.

Siseturul maksusid tapetud lambad ilma naha ja pudemeteta: rammusad 60—70 s ja keskmised 55—60 s kg. Tendents kindel.

Sigade pakkumine üle keskmise. Nädalas turustati 1182 siga. Nõudmine rahuldav. Tapetud sead ühes peade-jalgadega maksusid: noored 78—80 s, lihasead 75—78 s, rasvasead 73—76 s, vanad emised 67—70 s ja peekonkaalulised 77—80 s kg. Elussigade hinnad 60 s piires kg. Tendents kindel.

— RAWHIDE MARKET.

Vasikanahkade hinnal tendents kaldus langusele.

Lambanaahkade hind püsib ja maksuvad kr. 3.75—2.50 tk., kusjuures hind sõltub naha suurusest ja villa pikkusest.

Hobusenaahad 20 kg ja üle kr. 12.50 ja alla — 20 kg kr. 8.— tk.

— EGG MARKET.

mist, kuna ilmade jahenemise tõttu munade pakkumine muutus tagasihoidlikumaks. Meie

eksport- kui ka siseturumunade hinnaks noteeriti endine hind, s. o. eksportmunadel 41 s kg ja siseturumunadel 58 s kg. Eksportmunade kindlustatud hind on 65 s kg.

Soodsate ilmastikuolude tõttu algas meie munaeksport tänavu varem tavalisest. Nii eksportiti meil k. a. esimese 3 kuu jooksul

mune 616 320 tk., kuna m. a. samul kuul puudus kanamunade väljavedu.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinnas	8—10	Rakveres	8—9
Tartus	8—10	Haapsalus	7—9
Viljandis	9—10	Kuressaares	6—8
Pärnus	9—11	Narvas	9—11
Valgas	8—10		

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahind kaldub langusele. Nii langes II valiku rõõskpiima hind 10—11 sendile eelmise nädala 11 sendilt liitri eest. Piimahindadeks noteeriti 11. aprillil Tallinna kohta: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 13 s. l. ja müügil piimatööstustele 12 senti liiter. II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10—11 s. l. ja müügil piimatööstustele 10 senti liiter. Osa piimakauplusi maksab II valiku rõõskpiimast talupidajatele, 11 s. l., osa aga 10 senti liitrist. Piimatööstused annavad II valiku lahtist piima kauplustele endiselt 12 sendiga liiter. Piimapakumine eelmiste nädalatega

võrreldes on suurenenud, tarvitus aga vilude ümmade tõttu tagasihoidlik.

Väikemüügil maksus piim linnades piimakauplustes mõelduna nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	18—19	—	15—16	13
Tartu	15—16	12—13	—	10—11
Narva	14—15	12—13	—	10—11
Pärnu	17—18	13	—	12
Viljandi	15	—	—	12
Rakvere	15	—	—	11
Valga	15	—	—	10
Haapsalu	—	—	10	8—9
Kuressaare	—	—	—	9
Petseri	—	—	—	10—11

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Turuolukord teraviljakaubanduse alal, mis näis e. n. kujunevat lahedamaks ja kus hinnad näitasid väikest kalduvust paranemisele, muutus m. n. taas halvemaks ja hinnad võrreldes nädal varem oleva seisuga näitasid langust. Hiljutiaavaldatud saagi eelhinnanguist nähtub, et P.-Am. Ühendriiges on talinuiseseisund küllalt hea ja varemast aastaist suuremate kasvupindade tõttu tõuseb talinuisutoodang sõltuvalt hinnangut toimivast asutisest 692—755 milj. buš. m. a. 685 milj. buš. vastu. Kuna Ühendriiges on kavatsus suurendada ka suvinisukasvupinda e. a. 21,1 milj. aakrilt tänavu 22,3 milj. aakrile, on tekitanud see asjaolu teisis misukasvatuse rahutust, mistõttu püütakse võimalikult kiiresti vähendada olevaid tagavaru. Suurenev pakkumine, milline on eriti tugev Austraaliast, kutsus esile üsna tugeva hindade languse ülevaadet nädala lõpp-päevil.

diselt on maisipakkumine väike ega ole ka praegusel andmel näha ette lähemal ajal pakkumise suurenemist.

M. n. kohta noteeriti tähtsamail teraviljajärgisidel järgmised hinnad kr. kv. (sulgudes e. n. keskmised noteeringud):

Nisu: Chicago 11.07 (11.47), Winnipeg 16.49 (16.18), Hamburg 22.11 (22.—), Liverpool 13.08 (13.50).

Rukis: Chicago 8.51 (9.16), Winnipeg 9.01 (9.79), Hamburg 16.34 (16.66).

Mais: Chicago 8.57 (8.74).

Tänavused rukkitoodangu väljavaated on peagu kõigis tähtsamais rukist tootvais maisiildiselt head. Nii on NSVL-us olnud talvitustingimused rahuldavad ja saak töötab kujuneda pisut üle viimaste aastate keskmise. Kuigi Poolas kannatas rukis kevadkuul ja üldine seisundihinnang langes mätsi keskel 3,6 pallile eelmise kuu 3,8 palli vastu, on siiski praegune seis tublisti üle keskmise. Ka Saksas ei kurdeta talvitustingimuste üle ja loodetakse rukkitooangut, mis ületaks tunduvalt m. a.

Kuigi maisihind näitas juba pikema aja vältel väikest, kuid piisivat tõusu, nõrgenes see ka m. n., ehkki languse ulatus oli toitviljadest tunduvalt väiksemaulatuslikum. Ül-

Väikemüügihinnad siseturul s. kg:

	Tal- linn	Tartu	Vil- jandi	Pärnu	Rak- vere	Kures- saare		Tal- linn	Tartu	Vil- jandi	Pärnu	Rak- vere	Kures- saare
rukis	22	17	17	15	16,5	15,5	kaer	18	15	15	13	14,5	11
nisu	25	23	22	20	22	22	rukkijahu	22	19	19	17	19	18
oder	20	17	18	17	16,5	15,5	sepijuhu	34	29	30	27	29	26

LINATURG. — FLAX MARKET.

M. n. ei toonud linaturul nimetamisväärat muudatusi. Kuigi linaketrajate hurvi linade vastu ei ole suurenenud, ei ole märgata ka linahindade nõrgenemist. Odavam hind, mille eest NSVL-u lina on võimalik saada, on endiselt £ 85 inglise tonnilt cif. kasteleo IV gr. I sordi alusel. Läti lina on võimalik saada praegu £ 72 cif. R-sordi alusel. Eesti lina on praegu turul nii vähe, et seda ei nimetatagi eraldi.

Linnahinnad šotis:

	6. IV 38	30. III 38
Võru-Petseri R	£ 69—70	£ 69—70
Pärnu ülepuhastatud R	£ 68—69	£ 68—69
Pärnu takk I sort	£ 52—53	£ 52—53
Läti-Liivonia R	£ 72—73	£ 72—73
NSVL-u kasteleo IV gr I sort	£ 85—86	£ 85—86

Seega ei ole linnahinnad muutunud mädala jooksul.

Linahindade noteerimiskomisjon oma koosolekul Tallinna börsil 8. IV ka noteeris linakokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu s kg-lt:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	110	108
HD	101	99
D	92	90
OD	83	81
LOD	74	72
H	65	63
Takk I sort	72	
" II "	62	
" III "	52	
shitustakk	17	

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Viimasel ajal ei ole erilisi muutusi kartuliturul; väljavedu peagu seisab. Iga nädal on läinud välja ainult mõnisada kotti. Rootsi turg on ikka tagasihoidlik ostmisega. Oma maa kartuleid tuuakse rohkesti Stockholmile. K. a. esimese 2 kuu jooksul oli sissevedu Rootsi nende andmeil 4 750 kv, mis vastab meie kartulite väljaveo arvule Rootsi.

Tendents vaikne.

Seega noteeriti linahind e. n. tasemele.

Siseturul võis märgata, et viimaseil nädalail on linalaadad muutunud elavamaks ja et lina tuleb turule rohkem.

Järgmine nädal tuleb pühade tähe all, mis toob linakaubandusse teatud vaheaja sisekui ka väliseturul.

Kuna Lääne-Euroopas linakülvi teostatakse juba märtsis ja aprilli algul, on Prantsuses, Belgias ja Iiris külvid juba teostatud, millised toimusid soodsais ilmastikuoludes. Kuigi praegu puuduvad igasugu kokkuvõtted linakülvipinna suuruse kohta, hinnatakse k. a. linakülvipinda Prantsuses suuremaks kui e. a., kuid P.-Iiris arvestatakse teatud linakasvupinna tagasiminekut.

NSVL-us kus elumiste aastate püüded lina ha-saagi suurendamiseks ei andnud kuigi suuri tulemusi, on seda küsimust eriti rõhutatud tänavu, kusjuures on muudetud premeerimissüsteemi, et saada suuremat saaki ja et tuleks linakiudu rohkem kokku.

Lätis määrati järgmiseks linakaubandushooajaks kindlaks kokkuostu-linahind Ls. 1.40 R sordi alusel. Seega on läti linahind järgmiseks hooajaks jäänud samale tasemele nagu tänavu. Kanepihinda ei ole senini veel määritletud.

Käesoleval hooajal makstakse Lätis preemiaid linakasvatatajaile Ls. 0,10 kg-lt.

Lääne ranna rootslased purjekate omanikud ostavad ka väiksemal arvul kartuleid Rootsi viimiseks. Mõne purjeka jaoks on laadungid sorditud juba valmis ja pakitud ning lähemal ajal asuvad teele.

Virumaa raudteejaamades ostetakse väiksemal määral söögikartuleid Tallinna jaoks, ning mõnes jaamas tööstuskartuleid L-Eesti

piiritusvabrikute jaoks. Suurem osa piiritusvabrikuid on juba lõpetanud töötamise. Piiritust valmistavad veel vabrikud, kellele anti valmistada rohkem kui üks norm piiritust. Osa tärklisvabrikuis kestab töö. Hindades ei ole erilisi muudatusi. K. a. 11. IV noteeriti esimest korda Lääne ranna kartulite hindu.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koos-

AEDVILJATURG. —

Tallinna turul tõusis rediste, rabarberi, jõhvikate, peakapsa ja määrika hind, mis on tingitud nähtavasti pühade lähedusest. Rediste hind on tõusnud umbes 5 s kimbult, rabarber 20 s, jõhvikad 10 s ja peakapsad 5 s kg-lt. Välismaiste puuviljade kõrval on müügil veel päris ilusaid kodumaisi õunu, sordid boiken ja liivimaa sibulaõun. Esimesist nõuti 100 s, teisist — kuni 85 s kg. Välismaiste puuviljade väikemüügihindades on märgata väikest langust, arvatud välja apelsinide hind. Nii nõuti viinamarja kg-st 350 s (e. n. 400 s), pirstest — 170 s (e. n. 180—200) ja banaanest 170 s kg (e. n. 180—200 s). Võrreldes e. n. on langenud ka spinati- ja salatihind.

Märtsi jooksul eksporditi peakapsaid 6 650 kg Soome, porgandeid 15 000 kg Root-

KALATURG. —

M. n. merel valitsenud tormid ja külmad ilmad kui ka Pärnu lahel liikuvad jääpangad takistasid õige tunduvalt kalastamist.

Sisevetes kujunesid loodustingimused veidi soodsaimaiks, mistõttu kalasaak osutus veidi rahuldavamaks, nii et eksporditi- kui ka siseturutarvitust rahuldati peamiselt sisevetetoodangust.

Nädala kestel veeti välja värsket kala 32 600 kg, sellest haugi 28 300, koha 1800 kg, latikat 2500 kg.

Haugi eksporditi Poola 9500 kg, Soome 8300 kg, Rootsi 8430 kg, Inglise 1650 kg ning väiksemaid saadeti teisisse maisse.

Koha läks Rootsi 850 kg, Šveitsi 820 kg ning Tšehhoslovakkiasse 130 kg. Latikat — Soome.

Siseturu-kalakaubandus. Pühade lähememisega suurenes nõudmine värsk-

olekul 11. IV s. a. noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

1. Söögikartul: Virumaa r.-jaamades ümarikud kr. 2.50—2.60 kv, piklikud 3.—. Lääne rannas kr. 3.00—3.10 kv.

2. Tööstuskartul: piiritusvabrikuis 12—13 s tärklise-kg ehk kr. 2.20—2.50 kv. Tärklisvabrikuis 12 s tärklise kg ehk kr. 2.00—2.40 kv. Tendents söögikartulil tagasihoidlik, tööstuskartulil püsiv.

VEGETABLE MARKET.

si, sellereid 100 kg Soome, konservkurke 19 748 kg Soome ja sigureid 21 400 kg Soome. Sibulaid märtsis ei veetud välja.

Tallinna turul maksusid väikemüügil 11. IV:

	s. kg	s. kimp	
Õunad	40—100	Redised 15—20	
Pirnid, välismais.	170—180	Petersellilehed 3—5	
Sibulad	42—50	Aedkaunad 40	
Peakapsas	12—15		s. tk.
Porgandid	10—12	Roheline sibul 3—5	
Peedid	12—15	Konservkurgid 5—7	
Kaalikad	10	Apelsinid 15—25	
Kõrvitsad	15—20		s. kg
Määrõigas	200—250	Viinamarjad 350	
Spinat	300	Banaanid 170—180	
Salat	150—200	Konservherned 80	
Rabarber	100—150	Kuivatatud õunad, kodumaised 180—200	
Jõhvikad	45—50	Kuivatatud õunad, välismaised 250	

FISH MARKET.

ke kala järele, mistõttu mõne kalasordi hinnas oli tunduv tõus.

Tallinna turul nõuti I valiku kohast kuni 180 s kg, II valiku — kuni 100 s kg. Kõrge hinnad olid ka latikal: suuremaist maksti kuni 90 s kg, keskmisist — 60—70 s. kg. Ahvenat müügil vähe, hinnaga kuni 60 s kg. Haugi müügil rohkesti, mistõttu hinnad püsisid e. n. tasemel.

Lõhe ja liherust müügil mõnesid üksikuid.

Tartu kalahallis oli samuti müügil rohkesti haugi 40—50 s kg, ahvenat vähe. Parima kvaliteediga ahven maksus kuni 40 senti kg.

Räimekaubandus. Räimesaagi vähesuse tõttu oli turg nõrgalt varustatud värskel räimega. Kuna nõudmine kujunes suuremaks pakkumisest tõusis müügihind

kuni 35 s kg. Tallinna kalasadamas maksti kalatoojaile 28 s kg.

Et ka tursasaak jäi väiksemaks, tõusis hind. Terve kalana teda müüdi 25 s kg, lõigatult — 30—35 s kg.

Kilu ja lesti müügil vähe.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg:

	Tallinn	Tartu	Narva
	9. IV	9. IV	8. IV
Lõhi ja iherus, värsked	200—350	—	—
Angerjas, värsked	170—225	—	—
Koha, „ I valik	160—180	100—150	100
Koha, „ II valik	90—100	—	—
Haug, „	40—65	40—50	45—50
Ahvenas „	25—60	10—40	30—35
Latikas, „	60—90	40—70	25—50
Luts „	40—50	25—30	50—70
Särg „	30—35	18—20	—
Säinas „	—	25—30	45
Kliisk „	—	15—20	—
Rääbis „	—	55—60	—
Räim „	30—35	30—35	35
Kilu „	40—50	—	—
Tursk „	25—35	—	—
Lest „	60—70	—	—

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1938. a.	1937. a.	1936. a.
	4./IV 1938	25./III 3. IV 1938	1./I kuni 10./IV	1./I kuni 11./IV	1./I kuni 12./IV
VÕI (tonni)	33,8	327,3	2292,0	2107,8	1599,8
Butter (tons)					
Sellest:					
Saksa	33,8	33,4	757,5	924,5	692,7
Inglise	—	288,9	1580,4	1007,8	818,9
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	144	504	976	—	45,4
Sellest:					
Inglise	—	216	760	—	—
Saksa	144	—	144	—	45,9
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	—	95,1	555,9	602,6	684,6
LINA (tonni)					
Flax (tons)	260,4	61,0	2023,2	3095,6	3773,6
Sellest:					
Inglise	66,4	—	1142,6	1007,0	1809,1
Belgiasse	—	—	—	120,4	231,8
Soomes	62,7	—	161,2	162,8	326,5
Saksa	—	—	4,9	1181,7	116,0
Prantsusse	—	—	319,0	491,8	1187,4

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

AKTIVA

31. märtsil 1938. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 221 840,09	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 080 456,28
välisraha	17 271 086,29	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin</i>	1 477 916,58	a) pangatšhed liikvel	50 528 467,—
3. Sisuvekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	9 351 849,26	valitausele	19 886 625,68
põllumajandusel	1 925 843,71	pankade	12 917 745,43
metsatööstusel	67 128,36	teised	2 723 682,11
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	15 111 188,00
valitausele	—		
teistele *)	13 747 371,44		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovables</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 426 891,80		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	25 758 157,01		
	107 248 063,54		107 248 063,54

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: }
Proportion of Reserve to Current Liabilities: } 59,84%

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 929 056,38
Includes Ukr. 929.056.38 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Eestis kehtivad kaubandus- ning makseteõiendamislepingud.

Trade and Clearing Agreements Valid in Estonia.

Riigi Teataja aasta ja nr.		Sõlmitud	Jõustunud
1923—192/193	Eesti-Rootsi kaubanduskokkulepe	7.7.1923	2.11.1923
1935—38	Eesti-Rootsi maksete õiendamise kokkulepe	26.3.1935	1.4.1935
1924—18/19	Eesti-Taani kaubanduskokkulepe	7.9.1923	5.2.1924
1924—18/19	Eesti-Islandi kaubanduskokkulepe	7.9.1923	5.2.1924
1925—189/190	Eesti-Norra kaubanduskokkulepe	29.8.1925	21.12.1925
1926—82	Eesti-Briti kaubandus- ja laevandusleping	18.1.1926	8.5.1926
1937—42	Teadaanne Eesti-Briti kaubandus- ja laevanduslepingu eeskirjade tarvitamise kohta India või tema Briti Majesteedi omavalitsusega dominiioonide, asumaade, maade või protektoraatide kohta.		
	Teadaanne Eesti-Briti kaubandus- ja laevanduslepingu alusel enamsoodustatud riigi käitluse kohta kaupadele, millised pärit või valmistatud Indias või teisis tema Briti Majesteedi omavalitsusega dominiioonides, asumais, mais või protektoraatides.		
1934—68	Eesti-Briti kaubandus- ja laevanduslepingu täiendav kaubanduskokkulepe	11.7.1934	8.9.1934
1925—189/190	Eesti-Hollandi kaubandusleping	22.7.1924	19.5.1926
1926—31	Eesti-Am. Ühendriikide sõprus-kaubandus- ja konsulaarleping	23.12.1925	22.5.1926
1926—36	Eesti-Sveitsi kaubandusleping	14.10.1925	31.5.1926
1927—32	Eesti-Belgia-Luxembourgi kaubandus- ja laevandusleping	28.9.1926	5.6.1927
1931—50	Eesti-Belgia koloniaalvalduste tollivahekordade korraldamise kokkulepe	23/24.4.1931	4.7.1931
1938—12	Eesti-Belgia-Luxembourgi kaubandus- ja transferdi kokkulepe	13.1.1938	13.1.1938
1927—61	Eesti-Kreeka kaubandus- ja laevandusleping	4.1.1927	9.12.1927
1933—56	Eesti-Kreeka kaubandus- ja laevanduslepingu muutmiskokkulepe	22.2.1933	3.11.1933
1938—1	Eesti-Kreeka kaubandus- ning maksete õiendamise kokkulepe	25.11.1937	1.1.1938
1927—110	Eesti-Poola kaubandus- ja laevandusleping	19.2.1927	15.2.1928
			Täielikult: 24.4.1931
1929—74	Eesti-Poola kaubandus- ja laevanduslepingu lisaprotokoll	5.7.1929	24.4.1931
1931—83	Eesti-Poola kaubandus- ja laevanduslepingu Danzigi Vabalinnale laiendamise kokkulepe		
		9.4.1931	24.4.1931
1938—27	Eesti-Poola tariifiprotokoll ja selle juurde kuuluv noot	19.2.1938	5.4.1938
1928—28	Eesti-Läti ajutine majandusleping	25.3.1928	16.4.1928
1931—55	Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisakokkulepe	3.6.1931	22.7.1931
1932—92	Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisakokkuleppe täiendamise protokoll	14.11.1932	26.1.1933
1935—103	Eesti-Läti vahelise ajutise majanduslepingu lisakokkuleppe täiendusprotokoll lisaprotokoll selle juurde kuuluva lõpp-protokoll ja nootidega	7.12.1935	1.1.1936
1937—16	Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisaprotokoll	10.2.1937	20.2.1937
1937—95	Teadaanne Eesti-Läti lisaprotokollile lisatud nimekirja „D“ kehtivuse kaotamise kohta		
1937—42	Teadaanne Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisakokkuleppe ja selle täienduste kehtivuse kaotamise kohta		
1935—39	Eesti-Läti maksete õiendamise leping	10.4.1935	29.4.1935
1933—108	Eesti-Läti maksete õiendamise lepingu täiendusprotokoll	7.12.1935	1.1.1936
1937—16	Eesti-Läti maksete õiendamislepingu muutmise kokkulepe ja selle juurde kuuluv protokoll ja noodid	10.2.1937	20.2.1937
1937—60	Eesti-Läti maksete õiendamise lepingu muutmislepe	3.11.1937	15.11.1937
1928—47	Eesti-Tšehhoslovakkia kaubandusleping	20.6.1927	17.7.1928
1928—52	Eesti-Bulgaaria ajutine kaubanduskokkulepe	11.2.1928	24.7.1928
1923—48	Eesti-Lõunaslaavia kaubandus- ja laevandusleping	1.2.1928	10.9.1928
1929—1	Eesti-Itaalia kaubanduskokkulepe	1.7.1928	27.2.1929
1936—86	Eesti-Itaalia kaubandus- ning maksete õiendamise kokkulepe	6.10.1936	30.10.1936
1937—79	Eesti-Itaalia kaubanduse ning maksete õiendamise kokkulepe pikendamislepe	26.8.1937	26.8.1937
1929—34	Eesti-Austria kaubandus- ja laevandusleping	11.12.1928	4.7.1929

Riigi Teataja aasta ja nr.		Sõimitud	Jõustunud
1929—87	Eesti-Saksa kaubandus- ja laevandusleping	7.12.1928	29.7.1929
1935—21	Eesti-Saksa kaubanduskokkulepe ja selle lõpp-protokoll	4.1.1935	14.1.1935
1935—108	Eesti-Saksa kaubanduskokkuleppe lisakokkulepe ja selle lisad	29.11.1935	1.1.1936
1936—92	Eesti-Saksa kaubanduskokkuleppe teine lisakokkulepe	2.11.1936	1.1.1937
1937—88	Eesti-Saksa kaubandus- ja laevanduslepingu ning kaubandusleppe lisakokkulepe	24.10.1937	8.11.1937
1937—88	Eesti-Saksa maksete õiendamise kokkulepe	24.10.1937	1.1.1938
1929—71	Eesti-NSVL-n kaubandusleping	17.5.1929	19.9.1929
1929—71	Eesti-Ungari kaubandus- ja laevandusleping	29.4.1929	10.11.1929
1937—100	Eesti-Ungari kaubandus- ja laevanduslepingu lisaprotokoll	2.12.1937	17.12.1937
1929—95	Eesti-Portugali kaubanduskokkulepe	22.8.1929	16.1.1930
1930—94	Eesti-Rumeenia kaubanduskokkulepe	30.8.1930	12.3.1931
1930—56	Eesti-Türgi kaubandus- ja laevandusleping	16.9.1929	18.5.1931
1933—8	Eesti-Türgi kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise kokkulepe 17.10.1932 ja	17.1.1933	17.1.1933
1937—51	Eesti-Türgi kaubanduskokkulepe	6.6.1937	28.6.1937
1937—51	Eesti-Türgi makseteõiendamisleping	6.6.1937	28.6.1937
1931—53	Eesti-Soome kaubandus- ja laevandusleping	11.4.1931	28.9.1931
1934—78	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkulepe	5.7.1934	1.10.1934
1935—93	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkuleppe muutmise noodid	9.10. ja 24.10.1935	1.11.1935
1936—32	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkuleppe muutmise protokoll	3.4.1936	16.4.1936
1937—77	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu teine lisakokkulepe	2.9.1937	10.12.1937
1937—77	Eesti-Soome kaubandusprotokoll	11.9.1937	10.12.1937
1934—27	Eesti-Leedu kaubandusleping	18.1.1934	6.5.1934
1934—61	Eesti-Jaapani kaubanduskokkulepe	21.6.1934	20.7.1934
1935—48	Eesti-Hispaania esialgne kaubandus- ja maksete õiendamise leping	8.5.1935	1.6.1935
1937—95	Eesti-Prantsuse kaubanduskonventsioon	16.10.1937	1.12.1937
1938—8	Teadaanne Eesti-Prantsuse kaubanduskonventsioonile lisandatud nimikirja C alusel Eestile lubatud tollimäära konsolideerimiste ülestõllemise kohta mõnelele eesti tooteile ja õiendus	16.10.1937	1.12.1937
1937—103	Teadaanne Eesti-Prantsuse kaubanduskonventsioonis mainitud Prantsuse n. n. assimileeritud koloniide ehk asumaade, n. n. mitteassimileeritud koloniide ehk asumaade, protektoraatide või mandaadi all olevate territooriumide kohta		
1937—95	Eesti-Prantsuse kaubandusliikude maksete kokkulepe	16.10.1937	1.12.1937

Kohasemad ja vastupidavamad Eesti oludes on Inglise

Ransomes kvaliteet
põllutööriistad
ja masinad;

RUSTON maailmakuulsad mootorid petrol-, nahvta- ja gaasiküttele, 1,5 h. j. alates.

Nõudke andmeid ja hinnakirju.

Tehniline teenimine.

Tagavaraosad laos saadaval.

Peasindus ja ladu

V. M. Laussen,

Tallinn, Roosikrantsi 3, telefon 466-26.

PRANTSUSE.**Prantsuse majanduslik olukord 1938. a.***French Economic Situation in 1938.*

Toodang ja töötaolu. Prantsuse põllumajandusele oli 1937. a. halvaks saagi-aastaks. Nisusaak ulatus 6,9 milj. tn-le 7,7 tn vastu 1935. a. Nisuhinda tõsteti okt. 1937 180 fr.-le kv ehk 28%, mis ei rahuldanud põllumehi, kelle tööstuslikud tarbeasjad tõusid hinnalt vähemalt 50%.

Tööstustoodangu indeks oli k. a. esimesel 3 kuul 98—99 (1931 = 100); eelmiste aastate keskmine kuuindeks oli: 1937 — 101, 1936 — 98, 1935 — 94, 1934 — 99, 1923 — 114. Töötute arv oli jaan. 1938 403 813, veebr. 412 386, olles pisut madalam kui jaan. 1937. a. (426 072). Prantsuse töötaolu-statistika toob vaid abisaanud töötute arvu.

Viimaseil kuul näitab kühiaja-töölise arv suurenemist. Jaan. 1938. a. oli peagu kõigis kontrollitavais käitiseis seatud sisse 40-tunnine töönael. Tööd ei jätkunud siiski kõigile, vaid 18% palgatud tööjõust 7% vastu e. kuul töötas alla 40 tundi nädalas.

Rahandus. 1938. a. korraline riigieelarve on viidud tasakaalu 54,7 miljard. fr.-ga; erakordselt näeb riigieelarve seadus 13,6 miljard. fr. riigikaitse otstarbeks. Viimane summa hangitakse laenu teel. Riigi sissetulekud andsid võrreldes korralise eelarvega k. a. jaan. ja veebr. 151,9 milj. vähem. Et korraline eelarve moodustab vaid osa Prantsuse riiklikust majapidamisest, on riigi rahanõudlus tegelikult suurem, kui võib järeldada eelarvest.

Seoses riigi erakordselt suure rahanõudlusega valitseb pikaaegse krediidi turul võrdlemisi pimev seisund. Ettevõtluse finantseerimine on langenud väga madalale tasemele. Protsentpaberite väljaandmiskursus oli jaan. 1938. a. 7,4% 4,9% vastu 1931. a. Obligatsioonide indeks oli samal ajal 75,1 96,9 vastu 1931. a. Obligatsioonide võrdlemisi kõrge rendiit seoses kasusaamise väljavaadete tagasihoidlikkusega (heas seisundis on praegu vaid metallitööstus) on suuresti piiranud investeringute ulatust.

Passiivne kaubandusbilans ja vääringu kindlusetus on põhjustanud põgenemist kullassesse ja kindlamaisse vääringuisse. Prant-

suse vääringuühik on pidanud teatavasti tege ma läbi 2 devalvatsiooni ning 1. VII 37 saadik jäi ebakindlaks, kuna ta märtsi lõpul oli kullaväärtuselt vaid 45% Poincaré frangist ja 9% sõjaeelsest. Prantsuse panga kullatagavara ulatus möödunud kuul 58 miljard. fr.-le (Aurioli frankides à 43 mg kulda); praegusis frankides oli keskpaagal ja valuuta kindlustamisfondil kulda ümmarguselt 80 miljard. fr. ehk pool vähem kui 3 aasta eest.

Prantsuse monetaarne poliitika toetub 1936. a. kolme riigi kokkuleppele, millega on ühinenud ka Belgia, Holland ja Šveits. Kuigi kokkulepe ei ole Prantsusele andnud uusi ressursse oma vääringu hoidmiseks, on ta siiski andnud hädatarviliku tehnilise aparatuuri piiratud kuldstandardi näol, millela Prantsuse panga ja stabiliseerimisfondi tegevus oleks suuresti raskendatud.

Hinnatase. Prantsuse hinnatase on devalvatsioonist saadik tõusnud keskmiselt 50% ja seda peamiselt tootmiskulude ja välishindade tõusu järelduel. Prantsuse elukallidusindeks, mille aluseks on töölisperekonna elatusmaksumus Pariisis, näitab tõusu (1930 = 100): 1935 — 81,1, nov. 1937 — 114,2, veebr. 122,4.

Väliskaubandus. 1937. a. kaubavahetus oli Prantsuses peagu kõigi riikidega passiivne. Passiivasaldost, mille kogusuurus oli 18,4 miljard. fr. ehk 43,4% fildsisseveost, langes 14,8 miljard. välisriigete ja 3,6 miljard. asumaille, protektoraatidele ja mandaatpiirkonnile. Prantsuse väliskaubandusbilans näitas möödunud 3 aasta jooksul järgmist evolutsiooni:

Kaubandusbilans miljard. fr.

	1937	1936	1935
Sissevedu	42,3	25,4	21,0
Väljavedu	23,9	15,5	15,5
Sisseveo-ülekaal	18,4	9,9	5,5
%/o sisseveost	43,4%	39,0%	26,0%

K. a. esimese 2 kuu jooksul ei näidanud Prantsuse väliskaubandus olulisi lahkumine-kuid mullusest tendentsist.

Kaubavahetus Balti riikide, Soome ja

Poolaga oli mullu prantsuse statistika andmeil järgmine (milj. fr.):

	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Poola
Väljavedu . . .	16,2	18,7	60,3	98,4	187,6
Sissevedu . . .	40,0	29,2	40,4	448,5	400,0

AUSTRIA.

Austria majanduse lülitamine saksa majandusse. —

Jointure of Austrian Economy into that of Germany.

Austria kaubavahetuse hõlbustamiseks Saksaga pandi 26. III kehtima kord, mille järgi mõlema maa päritoluga kaupad pääsevad tollita üle piiri, kuid kaupade liikumine ise ei ole antud vabaks. Piiril tulevad endiselt täita kõik tolliformaliteedid, tasuda läbikäigu- ja muud maksud jne. Überwachungsstellen korraldavad kaupade liikumist, määravad hinnad, kulu ja tulunormid jne. Talitatakse põhimõtte järgi, et ühinemise tõttu ei tohiks eraisikud rikkastuda.

Kuni 1. X 38 on saksa kodanikelt võetud õigus 1) asutada Austrias uusi ettevõtteid, 2) omandada seal olevaid või astuda sinna osanikuks, 3) viia üle saksa firmasid Austriasse, 4) avada Austrias filiaale, luua esindusi. Erandeid tehakse ainult majandusministri loaga.

Kapitali põgenemisele Austriast on tehtud tõkkeid ja määruste rikkujad langevad valju karistuse alla. Summad pankades on blokeeritud ega anta välja üle 1000 š. nädalas; erandeid tehakse erilise loa põhjal.

Omavaheline reisijate liiklus ei ole antud vabaks: passi, viisade ja deviiside ettekirjutused kehtivad praegugi.

POOLA. Tekstiilkaseiini müügikorraldus Poolas. — *Selling Regulations of Textile Caseine in Poland.*

Poola a-s (Spaolka Akc. „Polana” w Lodzi), kes valmistab kaseiinist kunstvilla-lanitali, sõlmis neil päevil leppeid põllumajanduslike kooperatiivide ühingu kaseiinisaa-

Seadusist ja määrusist kaubandusalal väärrib märkimist dekreediga 12. I 38 kehtimapanud tollitariif, mis kodifitseerib peamiselt 1936. a. saadik ilmunud seadusi, toomata suu-remaind muutusi.

Otse viidi läbi keskpankade fusioon. Riigimarga ja š. vahekorras määrati 2:3, millelega š. hinnati üle 30% tema kursiväärtusest. Seega tahetakse Austria ostujõudu ja hinnataset tuua lähemale saksa omale. Austria keskpangal oli deviise 80 milj. dol. väärtuses, riigipangal umbes 30 milj. eest.

Erilist tähelepanu on tõmmanud endale austria tööstustoorained. Pidades silmas nende toorainete nõudlust ja kõrgemat hinda. Saksas, võis karta nende valgumist saksa turule. Et selle all ei kannataks austria tööstused, tuuakse sealt esialgu ainult ülejääke. Ühtlasi mobiliseeritakse kõik nende toorainete tootmise suurendamiseks. Esimeses järjekorras tulevad arvesse Erzbergi mäe raualademed ja magnesiid, mille lademed Austrias on rikkamaid maailmas peale USA ja Mandžukuo. Tähtsad on Saksale austria metsad ja metsa väljavedu mujale on pandud seisma.

Austria põllumajanduse intensiiviseerimisele on asutud samuti hoogsasti. Senini ei ole seal igal ajal suudetud katta sisemaatarvidust, kuid nüüd tahetakse Saksat ka hakata varustama. Austria saab odavat lämmastik- ja kaaliväetist, amelioratsioonikrediidite jne.

LEEDU. Leedu linaseemneõli väljavedu. — *Export of Lithuanian Linseed Oil.*

Neil päevil alustatakse linaseemneõli väljavedu Saksas. See on leedu majanduse uus väljaveoartikkel. Senini 300 000 dz iga-aastasest linaseemnesaagist töötleti ainult

100 000 dz, millest peagu kõik müüdi siseturule, kuna ülejäänud 200 000 dz linaseemnetena müüdi välismaale.

Valitsuse toetusel a-s „Ringuva” šiauliais

alustas linaseemnete töötlemist õliks välja-
veo otstarbeks. Seks ostis ta pikemat aega
seisnud endise linaseemneõlivabriku ja va-
rustas ta moodsate masinatega.

Vabrik, milline käib aasta algusest peale,
töötleb igapäev 5 000 kg linaseemneid
ja 1940. a. loodetakse tösta seda 15 000 kg-le,
nii et tulevikus saaks töötleda õliks kogu li-
naseemnesaak ja vedada välja ainult lina-

seemneõli. Kogu linaseemneõlitoodang kuni
20. juulini on juba müüdnud Saksa.

Praegu ei ole linaseemneõlihinnad maail-
maturul kuigi soodsad ja alanevad veelgi Ar-
gentiina võistluse tõttu. Argentiina linaseem-
ned sisaldavad umbes 6% rohkem õli kui lee-
du omad, kuna seal pannakse enam rõhku
linaseemnete mihusele, kuna leedu põllume-
hed on enam huvitatud linakiude headusest
kui seemnete kõrgest mihusest.

BULGAARIA.

Valuutapreemiad Bulgaarias.

Premiums of Foreign Currency in Bulgaria.

Sofia Kaubandus- ja Tööstuskoja juures
asuva kompensatsioonibüroo teatel olid mär-
t-

si lõpul valuutapreemiad (%%) kompensat-
siooniliikluses järgmised:

Arbitraazi vaba valuuta 33 kuni 33,50.

Saksa mark	1 — 1,5
Inglise nael	32,50—32,25
Tšehhi kroon	26 —27
Šveitsi frank	25 —26

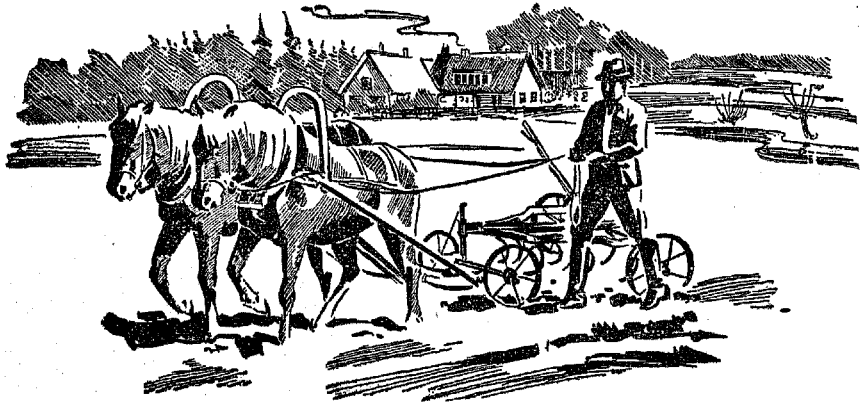
Belgia belga	31 —32
Hollandi gulden	32 —33
Prantsuse frank	32 —33
Jugoslaavia dinaar	18 —19

Esindame maailma parimaid

Alfa-Laval jõu- ja käsikoorelahutajaid,
Flammger & Zudse viljatriööre,
Erho rohuniitjaid,
Hankmo hobuse- ja traktor-äkkeid,
Svecia rohu- ja viljaniitjaid, viljapeksumasinaid.

Tallinna Eesti Majandusühisus

Estonia puistee 21.

Töllumöö lähenedes

nõutage töö kergendamiseks ja kiirendamiseks

Nõukogude Vene

kultivaatoreid, seemendusatru, randaale, reaskülvajaid

Seemnevilja sortimiseks vene triööre

Nõukogude Vene masinad on valmistatud vastupidavast materjalist ja on hinnalt odavad

Tellimisi täidavad tarvitajate- ja majandusühingud

Suurmüük ETK-s

Nõudke ainult tuntud vabrikute tooteid:

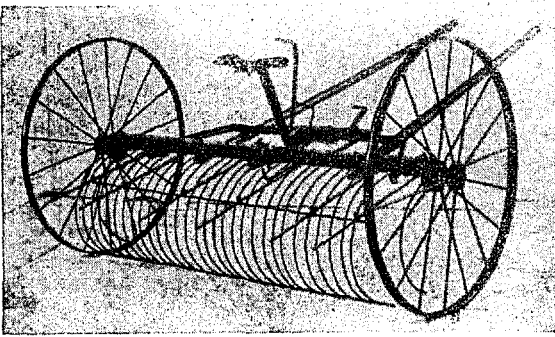
Rehepeksumasinad „THERMAENIUS“
Traktorid „FORDSON“, lint- ja ratasveoga
Rohu- ja viljaniitjad, Rootsi „HERKULES“
Loorehad, heinakaarutajad
Reaskülvimasinad „RADIX“
Kartulivõtumasinad „THILO“
Traktoradrad ja randaalid „OVERUM“
Koorelahutajad „WESTFALIA“
Mootor- ja jalgrattad „VICTORIA“
AUTO- ja mootorrattakummid „GOODYEAR“

Lähemad andmed ja prospektid kirja- ja telefoni teel

ESINDAJA:

A-S. ESTAKLAND

Peakontor: Tallinn, Sadama tänav 11, Telefon 427-65

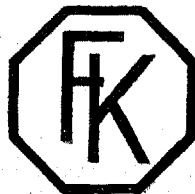
- *Parim materjal*
- *Korralik väljatootamine*
- *Otsarbekohane ehitus*
- *Näigus välimus*

iseloomustavad

A-s. Franz Krull'i põllutööriistu.

Tehase poolt igal põllutööriistal
kaasaantav vastutustäht kind-
lustab ostjale kvaliteetkaupa.

Nõudke katalooge!

*Müük üle maa kõigis paremates
põllutööriistade kauplustes.*